

287542

Dono datus Reg
Parochus Kesztem
auctore Ill^o.
Pragor. Colon. Ep^oo olim Lens.
1795.

CENSURA
RELIGIONARIO - POLITICA
LIBELLI, CUI TITULUS:
DECLARATIO
STATUUM CATHOLICORUM

QUI

AD CONVENTUM, CATHOLICUM,
DIE XXX. NOVEMBR. 1790.

APUD

ARCHI-EPISCOPUM
COLOCENSEM CELEBRATUM,
NON INFLUXERUNT.

EDITIO SECUNDA

Nonnullis Exoptata, & locupletior:

1792.

Hæc placuit semel,

Hæc decies repetita placebit.

Horat. in Arte.

287542

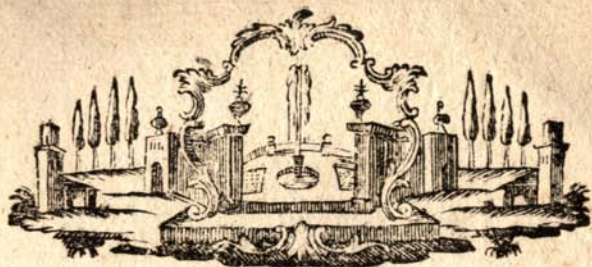

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR

Növekedénapló
1953 év 10.865 sz.

PARÆNESIS.

Ad DD. Catholicos, Auctoris (ut ille ait) Collegas, qui se a Venerabili Conventu Catholicorum in Negotio Religionis die 30. Nov. Anno 1790 celebrato absentarunt.

Extare Præceptum divinum de Fide Actu etiam externo confitenda, vos ipsi mei DD. (ut nullus dubito) pro Fidei Dogmate habebitis? An illud itaque per nupernam absentationem vestram violaveritis, nec ne? animo vos omnino angi est necesse. Res etenim non modo admodum gravis, momentosa & hætenus inaudita est; ut unius ejusdemque Religionis Sectatores eo ipso tempore, dum de ea, ejusque juribus conservandis promovendisque agitur, a toto se se Sacerdotio separent, & gregatim, abscindant; verum etiam summum in

fidelitatis in divinam Majestatem argumentum!
Judicate vos ipsi : quid de iis Protestantibus
censeretis, qui dum ministri eorum de religi-
one sua manutenenda provehendaque ferven-
ter in medium consulerent, se ab illis non mo-
do quocunque sub prætectu separarent, sed
eos etiam propterea, (quod vos facitis), fugilla-
rent? edidistis profecto exemplum, DD. mei,
sed eheu! Herostratis, qui, ut perennem Sui me-
moriā relinqueret; celeberrimum illud Dianæ
Ephesinæ templum succendit. Atque inde in-
de inferte, quam & Religioni & DEO injuriū
fueritis. Vivum certe Verbi Dei vivi verbum
est : *Qui me erubuerit & Sermones meos, hunc
Filius Hominis erubescet in Majestate sua.* Luc.
9. Fides inquit S. August. L. de Fide & Symb.

a nobis excigit, officium, & cordis & Lingua?

„ Et D. Thomas 2.2. q. 3. a. 2. & alibi. Præ-
„ ceptum, inquit: Fidei exterius conficiendæ
„ obligat prætera toties, quoties per omissionem
„ subtraheretur honor DEO & Sanctis debitus. —
„ Item: quando ex Taciturnitate sequeretur
„ imminutio existimationis, nedum contemptus
„ veræ Religionis. Uti ab oppsito: Si incrementum
„ vel confirmatio accederet doctrinæ infidelium:
„ Sic etiam, si Scandalum præberetur Catho-
„ licis & jubilandi occasio hæreticis, —
„ Tunt denique, quando Testimonium publi-
„ cum necessarium foret ad reprimendos Aca-
„ tholicorum Conatus. Hactenus Angelicus, cum
„ Communi DD. si non quoad voces singulas,
„ at certe quoad singulas sententias. „

Applicate nunc eas vobis per partes, qua-

rite ex vobismetipsis ; an per vestram illam abs-
entrationem nihil sit sub tractum Culci, DEO
& Sanctis ac cumprimis magnæ Matri debito ?
Num Vestra Taciturnitate non sit imminuta exi-
stimatio Religionis Romano Catholicæ, atque u-
na robur additum Protestantismo ita, ut si vos
cum sacro illo conventu unanimes fuissetis ;
Protestantes vestri, non omnia ea impetrassent,
quæ jam impetrarunt ? An orbi Catholico non
sit datum Scandalum per Secessionem a toto
Clero & defensionem partis adversæ ? an his
in circumstantiis non fuerit necessaria vestra pu-
blica fidei vestræ confessio, tum ad vos Ca-
tholicos declarandos tum ad reprimendos aca-
tholicorum ad deprimendam Religionem Catho-
licam intentos Conatus ?

At-

Atque hæc in genere & exempli causa dicta
sunt: procedite vos ulterius, & scrutetur u-
nusquisque conscientiam suam, feratque de se-
metipso Sententiam, ejusmodi tamen, quæ in
divino quoque Tribunali subsistat, ad quod nem-
pe: serius aut citius evocabimini, memores,
memoriaque repetentes: Proceres illos, qui
Bocskai hujusmodi Libertatum pro Acatholi-
cis extortarum actori, adhæserunt, ulciscente Nu-
mine intra quatuor, vel quinque annos, om-
nes periisse: ego interea ad assumptam libelli
censuram progrediar.

[The page contains faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side.]

*Quemadmodum autem Jannes & Mambres resist-
erunt Moysi; ita & hi resistens veritati, homines cor-
rupti mente, reprobi circa fidem.*

2. Tim. 3. 8.

SANCTI STEPHANI
REGIS DECRETORUM LIBRO I.

AD

SANCTUM EMERICUM
DUCEM

Cap. 3. §. 1. & 2.

„Charissime Fili Seniores illos ita custo-
„ dias, sicut oculorum pupillas — Illos
„ enim Deus humani generis constituit
„ Custodes — Ac Divini Sacramen-
ti Dispensatores &c,

Imo, Si prudentiorem, in tenebricosa sua generatione Advocatum, Rabula se præstare vellet: Alterius etiam, quam adhuc egit causæ alioquin iniquæ depositionem, Principalibus suis, modis omnibus persuadere niteretur: Nunquam nimirum deinceps suam Majestatem SSam, ac Inclytos SS. & OO. molestandi, pro libero a Sacris Catholicorum, ad Protestantes transitu obtinendo. Istud enim attentando, illi ipsi præsentissimum adirent periculum atmittendi, vel liberum illud religionis suæ exercitium, quo adhuc precario utebantur.

Nemini enim magis, quam ipsis notum esse debet; qua conditione illud obtinuerint, retineantque etiamnum. Nonne *absque Religionis* (Verba sunt Pacificationis Viennensis) *Romano Catholicæ præjudicio*. Quid autem quæso: poterit huic accidere præjudiciosius, quam ejusdem ejuratio, contemptus, diminutio?

Nisi fors sibi polliceatur Rabula: palpum a se nobis obtrusum iri, illo Zophismate, quo alleget: Non oportete, pro Apostatis haberi illos, qui à Romano - Catholicis fiunt Protestantes; eo quod transeant, ad religionem opinione sua salvificam; ut sola hæc prohibitio obstet, quominus pars Major Hungariæ Protestantica evadat. Nihil inquam: hinc subsidii Rabulæ.

Sic.

Si quid enim ponderis huic inesset rationi, jam ipsa adeo Apostasiæ notio e medio tolleretur.

Neminem enim, nisi omnis omnino rationis expertem reperiri posse existimo: qui Religionem, quam deserta priore amplectitur, reputet esse non salvificam. Tuque etiam o Rabula, si olim Mahumetanus (quod spargebatur) factus fuisses, hac nunquid formula, voluisses te esse excusatum ab Apostasiæ crimine ?

Quod vero addis: sublata hac, transitus prohibitione Majorem Hungariæ partem, intra breve tempus Protestantismo nomen daturam; istud ipsum evidenti argumento est; illum: malam herbam esse, quæ cito crescat, nisi eradicetur.

Cæterum longe alia sunt nostræ Fidei fundamenta, atque inter reliqua illud; quodquamvis Via spaciola sit, quæ ducit ad perniciem, multi tamen sunt qui sequuntur illam, ut ajebat Christus Dominus apud Matt. 7. 13. Quare præterquam quod nos negemus Protestanticam Religionem esse salvificam, nostram insuper fidem per omnia salvificam esse profitemur. Quod nec acatholici nostri inficiantur, ut adeo transitus ab ista ad illam et ratione: Termini a quo, & ratione termini: ad quem sit habendus pro Apostasia: utpote perfidum a Vera

ra Religione transfugium ad falsam, in quo solo
consistit ratio Apostasiæ a Fide.

Nec solius status Catholici est hæc sententia,
sed communis quædam Regni tribunalium technica
vox. Stylo namque jam dudum in Judiciis recepto,
Rei ejusmodi desertionum, hactenus non nisi de
Apostasiæ crimine postulabantur, ut adeo nec ha-
beamus vocem aliam, qua ipsos compellemus. Si
igitur velis *ô Rabula*, Vocabuli significationem mu-
rare, tolle prius communem hominum acceptatio-
nem, a qua vocum pendet notio.

Quod tamen nec tuæ, nec tuorum subest jam am-
plius potestati, posteaquam videlicet res ipsa, no-
menelatione Apostasiæ significata Corpori Juris No-
stri Locis pluribus existit inarticulata.

Ego hic beruitatis causa unum dumtaxat, eum-
que proximum laudabo, Articulum nimirum: 26.
1791. Is enim §. 13. *Transitum a Catholica Re-
ligione, ad alteram ex Evangelicis, ex sensu Pa-
cificationum receptis, Catholicæ Religionis Principia
adversari* declaravit. Ex quibus quidem Verbis,
esto alia omnia deessent argumenta,

Demonstratione ipsa probatur: Transitum hunc
esse Apostaticum. Religionem siquidem salvificam
non adversari salvificæ, tam certum atque indubi-

latum est, quam quod veritas non opponatur veritati, cum igitur Religio Catholica ab ipsis adeo Protestantibus agnoscatur pro salvifica, consequens utique est: Religionem illorum non esse salvicam — Jam vero Transiitum a Religione salvifica ad non salvicam Quis neget esse formatam a Fide Apostasiam; ut adeo vel vi hujus solius articuli evidens sit: Transiitum dictum esse, apud nos etiam *Articulate* Apostaticum. Q. e. D.

Si igitur Rabula vel micam prudentiæ habet; si quid pro se suisque Protestantibus sapit; ad hortetur illos: ut contenti sint suo tolerantiae privilegio. Et desinant sollicitare, siue Publicum: ad permittendum, siue privatos: ad perpetrandum Apostasie crimen. Pro comperto habentes; nulla alia de causa citius se privandos Sectæ suæ exercitio, quam prævaricatione Sphi decimi tertii ex articulo 26. 1791. modo laudati, Juxta illam videlicet Juris etiam Patri; Regulam: *Meretur privilegium amittere, qui concessa sibi abutitur potestate.* Pag. 2. Tit. 12. §. 1.

Nolite tangere Christos meos, & in Prophetis meis nolite malignari,

1. Paral. 16. 22.

1.) *A*D calcem perduxeram Dissertationem meam, Cui : *Phaëtontes Hungariæ* : nomen indidi, usus Opportunitate, ab ipsa Protestantium Historia, quam illi : Diplomaticam appellant, mihi oblata. Hujus etenim Auctor, ubi de fatis, quarum Causam agit Confessionum, post pacificationem Lincensem evenientibus disserit; similitudine utitur ista : *Sol ubi ad Solstitium æstivum ascendit, parum ibi moratus, protinus descendit. &c.* Quæ quidem si Mythologice adumbrare velis; fabulam profecto Phaetontica aptiorem haud invenies, nisi fors casus ille Icari tibi praeplacere? Elige utrum voles: Nam Epitaphium, quod in futurum quoque (ut Spes est) servire queat, pro utriusque Mausoleo paratum invenies apud Ovidium. Ac pro altero hoc quidem celebre illud.

Icarus Icarias, Nomine fecit aquas !

Mihi vero, cum jam semel symbolum Phaetontis placuerit; sepulchralis ejusdem inscriptio, Citra notam inconstantiae displicere non potest, præsertim cum

hæc

hæc præ illa, insuper magis sit prognostica, sic etenim habet:

*Hic scius est Phaëton currus auriga paterni,
Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis!*

Dum itaque Dissertationem, hoc (ut aiebam) Nominis insignitam terminassem, ac proinde otium una nanciscerer, alio quoque animum divertendi, venit in manus meas famosus iste Libellus, Cui nempe Titulus: *Declaratio. &c.*

2.) Licet autem in principio obiter dumtaxat illum percurrissem, ubi ubi tamen aperiebam, Offenderunt nares meas dictæ ex quavis pagella sæctorem confertim exhalantia, ut rem veluti nauseabilem, & camarina dignam, illico abjiciendam censerem, facturusque eram istud haud dubie; nisi ad titulum Opusculi casu reversus animadvertissem: ab ejusdem Auctore pro principali, Maledicentiæ scopo præfixum esse: Sacrum Unius integri status, ejusque primi, Prælatorum videlicet: nec non aliorum sane Illustrum, e reliquis etiam statibus & Ordinibus causa Religionis se se magno numero unientium Virorum Conventum.

Quorum equidem veluti murum pro Domo DEI se se strenue opponentium, defendendorum ergo, non
modo

modo fastidium quodquis superandum, verum etiam summi quique labores ab unoquoque Catholicorum sunt suscipiendi, atque pro modulo & viribus exantlandi. Nemo igitur sit, qui putet: Consilium istud: Vindictæ! sed Vindictarum unice causa, a me initum fuisse, tantoque promptius, ac potiori Jure istud quod ex ipsa, cujus memini. Liberculi prævia volutatione deprehenderim esse scriptorem illius, de grege eorum, quos Sacræ etiam litteræ admodum de testantur, & redargui volunt verbis præscriptis: *Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem, quæ in oculo tuo est, non Consideras?* Luc. 6. 41. Quemve trivium ipsam illo turpitudinis signavit stigmate:

Turpe est Doctori, cum Culpa redarguit ipsum!

3.) Is enim est, qui tum alias aliis, tum specialiter pag. 33. SSam. suam Mattem præsumsit sic inrerpellare: *Præterea urget nos adhuc Conscientia, ut quid quid melius, in materia hac arbitramur, eloquamur!* Quasi vero accatholicorum, quorum favoribus aucupandis, totum hoc absentationis ausum, hactenus inauditum, est alioquin immolatum; conscientia tene-rioresset, atque sit Catholicorum? Cum ab opposito certissimum sit: Protestantes vi suorum principiorum, eam non posse non habere Liberiores, ut qui haud dubitarent, de sua salute, esto fierent Catholici, contra-

tra quam isti, qui salutem impossibilem esse credunt: extra suam Religionem. Quid quod vocibus illis: *Libertas conscientiarum*, & olim velut classico usi fuere ad secessionem, & nunc utuntur ad faciendum a nobis discerniculum.

Palmaris itaque Adversarii iniquitas eo se prodit potissimum; quod contendat: suis clientibus patere aditum ad thronum Regium, quem aliis, jura habentibus potiora, vult esse impeditum: Ut si advena domestico, privignus præferri velit genuino! Respondeat ad hæc Adversarius, aut vero exclamet cum Ovidio, suorum sibi met ipsi malorum Authore.

Heu, patior manibus vulnera facta meis!

Nam ego Argumentum hoc tanti facio, speroque cordatum lectorem etiam idem judicaturum: ut solum sufficere debeat, ad os Hominis penitus obstruendum, quin mihi esset reapse ulterius procedendum. Istud enim unicum est, quod ad rem faciat; An nimirum: peccatum sit nec ne per præsumptum Conven- tum ab orthodoxis celebratum, institutumque subinde ad SSam suam Matrem contra acatholicorum molimina recursum?

4.) Quis enim vel hæterodoxum vitio vertat: una vice factum fuisse ab orthodoxis, Religionis veræ cau-

sa, quod ipsi sectarum suarum studio, iterare pro æquo, iustoque habuere?

Unde nimirum: id potius sequi oporteat; ut ab ipsis etiam A catholicis conventus iste Catholicorum sit approbandus, nisi illi suos conatus velint reprobatos, aut censeant: suam iisdem, loco protiori, quam Orthodoxis propriam esse habendam Religionem; præsertim cum, Libero quod petebant exercitio, ejusmodi quoque inserta habuerint Capita, quæ nostræ Religioni sunt graviter præjudiciosa. Ut V. G. libertas Apostatandi, Educatio prolium mixti Matrimonii &c.

Scriptoris certe malam fidem, satis prodit vel illud, quod cum complura (ut modo innuimus) præcesserint A catholicorum privati etiam nominis conventicula, repetitæque SSimæ suæ Mattis, tum ante, tum post Resolutiones Regias, scriptis juxta, ac verbis, etiam sine communi deputatione molestationes, eas tamen omnes altissimo prefferit silentio? Contra vero hunc unicum de Religione, ac fere serotinum Catholicorum conventum, eumque prævie cum conclusionibus suis universali sessioni præsentatum, satyra, ut omnis salis experte, ita felle Lycambeo virulenta prosciderit. Detestanda sane partialitatis inæqualitate facto denique vel Philosophica honestate indigno; hæc enim docet: Ne homo sit varius ac inconstans, præsertim vero in eodem agendi genere.

§.) Si itaque tantopere abominabatur sacrum lilum

lum Catholicorum cætum ; cur prius non scripsit, contra priora, & frequentiora, eaque etiam clancularia Acatholicorum Conventicula? An vel hoc ignoravit : quod in omnibus facti injuriosi quæstionibus : Originis sit præcipua ratio habenda, primaque interrogatio de eo institui soleat : Quis nam sit author mali? Utra partium causam præbuerit excessui? Qui secus faxit, is sane pervertit ordinem Judicii & incurrit in illam Civitate donatam reprehensionem Juvenalis :

Dat veniam Corvis, vexat censura Columbas.

In dando igitur, discrimine est hic tota vis argumenti diluendi ; cur videlicet, impetatur unicum & simplex contra vero, præteatur factum ejusdem generis varium ac multiplex? Reliqua enim objecta nihil faciunt ad propositum, ut pateat : eadem ex composito, ac ad peciem, re autem vera subsannandi, calumniandique sergo allata, nec fere aliud quam lacinias ex Henricianis, & Fridericianis scriptoribus contra Sacerdotium debachantibus avulsas, atque huc male assutas, unaque centies retextas esse! *Finita igitur est Causa* (ut cum Divo loquar Augustino) *sud non finitus error!*

6.) Verum hunc in locum (ut præmonui) prima fronte incidi, & casualiter dumtaxat. Nam recens-

censito accuratius opere, deprehendi denique: In præmemorata mea, de Phaetonte Dissertatione, ejusmodi argumenta proponi; præsertim vero: Viennensem, & Lincensem Pacificationes concernentia, ex quibus Luculenter appareat: Venerabilem illum, & Inclytum Catholicorum Conventum, non modo licite, & honeste potuisse, verum etiam debuisse, ex obligatione videlicet: Pastoralis officii, Zeloque veræ Fidei, ac legum etiam Patriarum observantia celebrari, nec non acta ejusdem, veluti aggerem, contra torrentem, & impetum dissidentium, in conspectu Principis erigere, atque opponere. Ac ita quidem, ut hoc omisso incursuri haud dubie erant in illam scripturæ reprehensionem: *Speculatores ejus cæci omnes, nesciverunt unjersi: Canes muti non valentes Latrare, videntes vana, dormientes, & amantes somnia.* Jlai 56. 10.

Judicavi itaque: ne actum agerem; a seriali(quamquam frustra quæras seriem in scopis dissolutis, ex triginta duobus stramentis: (*rationes vocat versor Hungaricus*) congestis Confutatione, hic mihi esse supersedendum, foreque satis, eas Capitulatim, quovis ordine sub Calamum incurrente movisse & explicuisse quæstiones, quibus, primum quidem larva detraheretur proletario huic scriptori; eundem nempe: Non Procuratorem a clientum aliquo rogatum,

sed hominem personatum, pessimæque fidei esse.

Cum autem Is se anonymum faciat; nomen quoque Conveniens est, illi a me imponendum, quo habeam Characterem, per quem in decursu operis ipsum discernam. Sed quem tandem eundem compellabo? Aristarchumne, an Critonem? vel Momum potius aut Lucianum, numvero Zoilum, Porphyriumve? At est nemo horum sit inferior, in arena couvitiandi: Quia tamen omnes superat in proscindendo Sacerdotio, quarendum utique est nomen quod Advocato quidem conveniat, sed non cuivis moderato, verum longe mordacissimo, tali denique, qui omnium modo recensitorum petulantiam complectatur. Videtur ille) si Titulum Libelli sui spectes) velle *Declarator* dici, at consideratis iis, quæ chartæ illevit, mutata una litera congruentius nominaretur *Declamator*: Nisi vetaret adagium: *Quod declamator in ludo, hoc Rabula in foro*. Sed recte ad propositum: Vocula enim: *Declamator*. Nondum satis exprimit, scribilitoris hujus characterem, bene autem; *Rabula*, in sensu videlicet: Juris-Consultorum, qui eo nomine, non nisi blaterones, ac maledicentissimos quoque Advocatos intelligunt. Quos Hungari. T'evégö szöszaporitò és orczátlan prokátoroknak hinak.

7.) Nihil itaque infra conditionem ejus me acturum puto: si nomen hoc illi, ego quoque deinceps proprium faciam, quoties ex re nata aptius non reperero: ut qui non tam defendendi, quam obrectan-

di animo. *Mint egy fogadatlan Prokátor !* Causa huic se ingresserit. Cujus proinde dictis, nec tunc quidem fides habenda sit, dum verum dicere videtur, eo quod id ipsum: *sine agat fallendi*: Sic olim Apostolus Dæmones, etiam veræ prædicantes filere Iussit: Act. 16. Quamquam veritas apud Rabulam hunc.

Rara profecto avis est alboque simillima Corvo: qui nempe: cerebrum meris confusis ideis, cor vero factum, sætum que gerat imposturis, ac opinionibus perversis.

Quod ubi uberius, quam adhuc factum est, ostensum fuerit; opus ipsum gnomone explorabimus: non quidem quoad singula ejus fundamenta, ea nihilo minus, quibus labefactatis machina tota prosternatur. Cum alioquin ad censuram (quam profiteamur) sufficere existimetur, ea detexisse Capita, quæ detestationem Auctoris, & reprobationem doctrinæ mereantur. Quid quod sola etiam, quam huic opusculo præfiximus Parænesis, ex tam fundatis, solidisque rationibus culpet, ac redarguat absentiam illorum, ad quos dirigitur Catholicorum; ut simul funditus evertat, omnia Rabulæ molimina. Siquidem illas Christianorum quivis approbare, hæc contra; Omnis ratione præditus reprobare teneatur.

8.) Agendum nihilominus est: de quibusdam eorum

non nihil etiam prolixius, de illisque potissimum, quæ Rabulæ videbantur speciosiora, ne fors aliis quoque rudioribus talia esse appareant, adeoque impo-
nant. Quin sicubi, hic proculdubio parendum etiam
veniet non semel scripturæ iubenti: *Responde stulto
juxta stultitiam suam, ne se putet, esse sapientem.*

Mindazonáltal bátor kigyót 's Békáti kiáltanék reá-
ja, adhuc non adæquaret atrocitatem maledicto-
rum, ab eo in Sacerdotium Catholicum Congesto-
rum. Ut proinde monitum, & rogatum velim Le-
ctorem: ne hunc pro ordinario calumniatore repu-
tet, sed præ ipsis Antonomasticis deteriore, ut adeo
censeam: mihi jus fasque esse eidem oggerendi, quid
quid legitimæ defensionis causa proferre valeam. Quare
illa etiam excusationem & veniam merebuntur, quæ
fors displicura videbuntur DD. A catholicis, neque e-
nim sponte quæsita, sed oblata, imo invito obtrusa
esse, contextus ipse rerum palam faciet.

In his tamen ipsis etiam, eam adhibebimus mode-
rationem, ut quemadmodum veritate semper illo su-
periores, ita asperitate verborum nunquam velimus
eidem esse vel pares, sed & Insinceritas illa a no-
stris moribus prorsus est aliena, qua is cum alias
sparsim tum signanter pag. 41. & 42. Sacerdotibus
Romano Catholicis, ac præsertim Prælati simulata
eorum

eorum amicitia, ac existimatione, ad eoque proditorie insultavit.

9.) Posteaquam enim primarios etiam Antistites nostros, iis depinxisset coloribus, ut ipsos adeo Regis, & Regni hostes non potuisset tetrrioribus: posteaquam ajo: Sacerdotes Romano-Catholicos indiscriminatim: non modo civium nomine indignos, verum etiam Reip. noxios, patriæque osores proclamasset;

Repentina Metamorphosi: Virtutes, talenta, cæterasque individuales (ut is loquitur) Ipsorum virtutes se venerari professus est, aut verius professum se fuisse, *Sardonico quodam risu, farkas nevet siégel, Viszavaló diesérattel simulavit.*

Ac si (en præclarum Iuristam) protestatio honoris, tolleret culpam, & Actionem dehonestationis, & non potius actus protestationi contrarius annullaret vim protestationis ipsius, superadderetque injuriæ, crimen etiam Illusionis hypocriticæ! longe alia itaque erit (quod ajebam) mea cum illo agendi ratio: qui perversa solummodo Illius placita, tunc quoque dum personaliter loquar, velim esse castigata; nec per nomen ipsius nisi doctrinam intelligi, istudque ipsum non alio fine magis, quam ut publicum purgetur scandalo, neve lectores cum primis facile creduli, dictis, & sententiis larvatis capiantur.

Si tamen evenerit, ut Lectorum perspicaciores, ex doctrina Auctorem metiantur, id is non mihi, verum illi adscribat criterio, quod ipsa æterna veritas præstituit dicens: *A fructibus eorum Cognoscetis eos.* Matth. 7.

10.) Primum enim & ante omnia de Rabula hoc dubitari jure poterit: orthodoxus ne sit; an heterodoxus? quamvis enim is, sua in præfatione, se Catholicum esse; ac pro Catholicis Calamum strinxisse præfetur, in sui nihiloscus opulculi decursu: non pauca effudit hæresim redolentia, quin & aperte profitentia. Nisi fors ex illo Genere Catholicorum existat; qui (ut S. Aug. L. quæst. Ev. in Math. ait) *Ex eodem Evangelii semine, & Christi Nomine procreati, pravis opinionibus ad falsa dogmata Convertuntur.*

Ac revera sic se res habet, in ipsa enim liberculi statim præfatione, suo se forex prodidit indicio, dum nempe assereret: *Theologico Scholasticam Christianitatem idem præstare Religioni, quod sophisma Justitiæ.*

Quam ego Thelism si temerariam, erroneam, falsamque esse affirmem; mitiori fors, quam res mereatur censura utar? cum, eadem contineatur inter Molinosi propositiones damnatas Nro 64. & jam sit
in

in Epist. Cath. prædamnata Verbis illis: Hi quæcunque quidem ignorant, blphemant. Judæ. x. 10.

11. Ceterum si non est formalis) quod dicimus) hæreticus, impostorem certe eundem esse nemo iverit inficias; Ut qui impudenter in præfatione asserere ausit: Ejusdem secum sensus, ac doctrinæ esse, illos omnes Catholicos, quorum partes suscepit defendendas; vel enim verum est, quod affirmat vel falsum? Si primum? jam nequaquam Catholicorum Advocatum (qualem se mentitur) agit, sed Acatholicorum, quorum doctrinæ in multis; adhæret? Si alterum: Viros ergo summi nominis, gravissima afficit injuria, suæ nempe; hæreseos macula Eisdem aspersa, Intenditque una imponere lectoribus, quo illos pro talibus habeant, quales ab ipso repræsentantur: ut merito ad Patinodiam recantandam sit condemnandus! ne consensum ipsorum, quorum partes tuetur obtinuisse videatur. Ego quidem, si qua mea culpa contigisset: ut absentium illorum virorum numero accenserer; maluissem a quo vis alio, quam ab isto defendi, Homine videlicet; notæ, toto regno sequioris. Quem cum Horatio Lib 1. Sat. 8. merito compellaveris:

Pantolabum scurram, Nomentanumque Nepotem!
Ut mirer: Inclytum Comitatum, cujus ille se fecit Ablegatum, non meminisse instructionis Regiæ, qua in Deputatis, præter cæteras dotes:

Vitæ etiam porbitas, pacifica indoles, & moderatus agendi modus requiritur: Unde nec illud mihi persuasero: Absentes illos DD. secum (quod ille jactat) eadem sentire.

12.) Si quidem extra dubium esse debeat: eosdem pro orthodoxis esse habitos, atque hoc nomine ad conventum Catholicum invitatos fuisse. Neque ex iis, quæ prætexuntur & prout vestiuntur rationibus a senatu illo Catholico se se absentasse, sed aliis de causis, quibusnam autem? *Eorum Unusquisque in suo sensu abundet* Rom 14. Dummodo non Cogatur aliquando (quod Deus avertat) exclamare. *Væ mihi quia tacui* Isa. 6. adeoque experiri vim sententiæ illius: *Qui me erubuerit* (coram hominibus, hunc *Filius hominis erubescet cum venerit, in Majestate sua & Patris, & Angelorum* Luc. 9. A qua nimirum: sententia neminem liberabit, ulla, unde unde petita; etiam a Patris. Matris, filiorum, & filiarum, aliorumque consanguineorum respectu excusatio, litet enim hæc objecta existant Charissima; Religioni tamen semper sunt postponenda, ut stupendum sit: reperiri Catholicos, qui eadem præponant Religioni suæ, Præponunt autem certo, quot quot intuitu nuptiarum mixtarum, aut consanguinitatis favori volunt Acatholicis. Scriptum est enim: *Qui amat Patrem aut Matrem, Filium, aut filiam, plus quam*

quam me, non est me dignus Matth. 10. 37. Sunt & alii complures in Evangelio textus, Carni & Sanguini frænos injicientes, adeo, ut apte poni possit hic, notum quidem illud, sed valde ponderosum argumentum. Aut Evangelium errat, aut Patroni nostrorum A. Evangelicorum falluntur: dum Videlicet.

Illud: Carnem & Sanguinem postponit, hi contra anteferunt Religioni. Atqui Evangelium non errat. Cui propterea etiam Matthias Corvinus se se conformavit; dum nempe: Regi Bohæmiæ Podiebradio, socero suo, attamen Hussitarum fautori, in colloquio, Brunensi, anta conflictum habito, Juraque violatæ consanguinitatis obtendenti, Respondit: *potiori loco sibi esse Religionem, quam Carnem & Sanguinem. Legant illustre hoc exemplum suis in Chronicis frigidi il i Catholici; qui hac aut simili de causa favent protestantismo, & quoties nomen Matthiæ proferri audient; erubescant! Dum interea ingens solatium spirituale habiturus est conventus Catholicus ex opposita Cælesti promissione: Omnis, qui Confitebitur me coram hominibus, confitebor, & ego eum coram Patre meo Matth. 10. 32. Crescetque in immensum gaudium illius, ex ipsis adeo persecutionibus, juxta illud scripturæ; Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu Concilii, quoni-*

*am digni habiti sunt pro Nomine Jesu contumeliam-
pati Act, 5. 41.*

13.) Nos vero ad Rabulam revertamur. Eligat nunc ille, utram volet, propositum § 11. partium. Quid quid autem optaverit: Impostorem se esse vel invitus agnoscere debebet. Sed esto negaret; attamen imposturam suam, nulla re apertius prodere poterat; quam quod cum ipse Schisma incurrisset, notam hanc, sacro illi Conventui imprimere attentaverit. Satis incaute quidem. Per hoc enim non sibi solum (ut modo dictum) verum etiam sociis suis stigma idem inussit.

Schisma enim ex notione nominis separationem significat, ac transitum a parte meliori ad deteriores. Quam nam autem is putet partem esse meliorem: conventum ne Catholicorum, a quo se segregavit? An Acatholicorum, cui se univit? Difficilis equidem quaestio! Cum enim se Catholicum dicat; suos utique praeferet alienis, videlicet Acatholicis, quorum reapse partes tuetur, eo ut minus: ne videatur esse similis furiae, cujus (ut refert Seneca tragicus) est illud.

Meliora video, proboque deteriora sequor. Sed revera
Cum eadem ipsa facit: verbo quippe Catholicus, opere Schismaticus, ut qui palam se absciderit a to-
to

10 Ecclesiastico Hungariæ Corpore, & Capite suo
Diocesano, Schismaticus est igitur, & quidem de
eorum secta, qui speciali nomine Acephali dicuntur,
inde, quod ipsorum deliramentum sit: veram religio-
nem adstruere, etiam seclusa cum Episcopis Com-
munione. Cum autem communiter dicatur; non
dari jam Schisma sine hæresi, istud in hoc casu quo-
que particulari evenisse ostendemus juxta illud. S.
Hyeron. *Nullum Schisma, non aliquam sibi confin-
git, hæresim, ut recte ab Ecclesia recessisse videat-
ur.*

14. Pauca autem deligemus exempla sed (ut jam
supra. §. 7. insinuatum est) ejusmodi; quæ esto cæ-
tera deessent, sola satis manifestarent; Rabulam
hunc intus, & in cute heterodoxum esse, nec
alio fine sub larva Catholicismi in scenam prodivisse,
quam ut Religionem Catholicam, per latus Epi-
scoporum peteret, cum etiam aliquos fidei articulos
(quales sunt) *Fides unice salvifica. Potestas Clavium*
&c. inter vitia, & passiones Sacerdotales enumeret,
nec alia de causa, Ducem se turmæ adversariæ con-
stituit, quam ut symmistarum suorum auduciam au-
geret, exauceretque industriam, ostentata, scilicet;
absentium illorum Catholicorum, quasi novarum sup-
petiarum, ad partes ipsorum accessione. Nam reapse
est impossibile, ut quis simul Catholicus sit, simul
cum

cum ipso sentiat (quod mox apparebit) Quoniam autem prius sit, esse hominem, ut Rabula pag. 6. innuit, quam hæreticum, periclitemur, an ordo iste subsistat in sententia ejusdem ? & quâ ratione?

15,) Pagina enim citata mox in principio, Nominine communi absentantium se a laudato conventu ita loquitur: *Præfatum Catholicum conventum accedere formidolosum esse arbitrabamur, probe scientes, nos esse: prius Hungaros postea Religionarios.*

Siccine? quid autem DD. Acatholici? sunt ne illi etiam Hungari? imo vero ex eorum genere plerique, qui per affectatam Antonomasiâ tales dicier amant; vel nullos privatos egerunt, sectæ suæ causâ cætus? Quin imo (ut jam nuper commemoravimus) plurimos. An tamen propterea; Illi *statum intra statum* (quod nostris pag. 18. objicitur) non efformarunt? ridiculum sane, & huc prorsus inpertinens dictum! Si namque statum intra statum efformari significet: statum Prælatorum esse unum e quatuor Regni statibus, qui Religionis causa convenerint, statum certo intra statum efformarunt, sed non illicitum, non clancularium, quales erant conplures circuli Acatholicorum vitiosi: Cur enim inter 4. Regni status, unus alterve de rebus se, peculiariter vero animæ salutem apprime concernentibus, tractaturus privatim Convenire nequiret? ut, re probe digesta subinde
in

in publicum prodiret, adeoque non privatim, sed commune bonum intenderet. Aliam ego, eamquæ: prohi dolor! genuinam dabo discriminis rationem, in exprobratorio videlicet, illo Christi Domini: Effato: *Filii hujus sæculi prudentiores sunt filiis lucis in generatione sua* Luc. 16. Vel, aliter (quod tamen de solo Rabula, & sui similibus dictum volo.)

Ut jugulent homines surgunt de nocte Latrones.

Ut teipsum serves non expergisceris Horat. L. 1. Ep. 2.

Quod si Ex me si quærat: *Quid nam sit tandem aquid nos statum intra statum efformare?*

Istud equidem explicatius proponere ad Rabulam utpote accusatorem pertinebat, sed quia is, ut alias fere, ita & hic, maluit in turbido piscari, ego ne Andabatorum more pugnemus, cogor vices ejus obire.

Ajo itaque: id cum multi modis fieri possit, tum ad rem præsentem propius accedendo; ab illis etiam attentari; Qui cum non sint ullus e quatuor Regni statibus. eum nihilominus se esse mentiuntur.. Veluti Rabula iste, qui nimirum: & in fronte, Libelli, & alibi sæpius, ac nominatim pag. 42. sibi suisque affecis, Nomen statuum: Titulum nempe (ut dicimus (sine vitulo attribuit. Cum rêvera nihil fuerint,

nisi

nisi collectitius quidam hominum globus. qui nequaquam communi, non dico: plurium, sed nec unius status authoritate, verum privato dumtaxat nomine, adversus conventum Catholicum, adeoque integrum praelatorum statum, se se temere erexerunt.

Prodiverunt quidem illi ex aliis Regni nostri statibus, at non aliter, quam oves a grege aberrantes præda luporum facti, juxta illud scripturæ: *Ex nobis prædiverunt, sed non erant ex robis.* i: Joan. 2.

Erectorum porro statuum, intra & contra status exempla, habemus in conventiculis: Hatvaniensi, Onodiensi, & Bocskaiano-Cassoviensi. Ad hoc sane, ut quis in aliquo statu civili esse dicatur: non sufficit, quorundam privatorum clancularia Confederatio, sed necesse est: Ut lege civili, in aliqua societate humana collocetur, cum publici suffragii Jure, tales societates sunt apud nos 4. Prælatorum videlicet: Baronum, Nobilium & Civium, quos etiam SS. & OO-Titulis condecoramus.

16.) De cætero ipsa etiam propositio sub initium §. præcedentis relata, admodum ambigua est, ut sibi adscribere debeat Rabula. Si illam modis eidem ingratissimis interpretati fuerimus, si enim velit per eam intelligi: quod occasione comitiorum Hungariæ, non fuisset

fuiſſet aggendum de Religione? id quidem optandum erat : ut articulus nempe 22. 1684. fuiſſet obſervatus, ſi non ut lex, at ſaltem qua Reſolutio Regia Rudolphi 1mi, vel certe tamquam Conſilium providentiſſimi Principis, turbas a futuris Diætiſ removeri volentis. Cujus quidem neceſſitas, ipſo eventu, tum alias perſæpe.

Tum maxime in poſtremis commitiis ad tædium uſque & remoram aliorum Regni negotiorum eſt conprobata. Ut quæ, nunquam alias fuerint diuturniora, & magis contentioſa, quam dum Religionis cauſæ agitarentur.

Neque erraverim ſi dixerò : intempeſtivam quoque illam Juramenti (ut ferebatur) Nationalis exactiõnem; ſtratagema fuiſſe Deputatorum, quos Rabula Collegarum ſuorum titulo indigitat, ut nimirum : in favorem Acatholicorum eodem ſubinde abuterentur. Cogendo videlicet : Cæteros etiam Ablegatos, ad ſuffragia ſuis partibus, quas potiores ſperabant, prætextu confederationis illius, ac juratæ pactiõis conjungenda. Effectumque proculdubio iſtud fuiſſet, niſi invicta Archi & Epiſcoporum Diæceſannorum, nonnullorumque Magnatum fortitudo, ac conſtantia, cunctando rem protelaſſent, donec : providentiſſimæ Regiis Apoſtolicæ litteræ, medio Excellæ Cancellariæ Regiæ ad Baro-

nes Regni directæ, quibus: juramentum illud sub censuram legum, ac signanter. Art. 40. 1536. sumi posse declarabatur, hanc nubem ab Archi & Episcopis Diocesanis propullassent.

17.) Cæteri enim qui sessionibus inferioris Tabulæ intererant DD. Ecclesiastici, sublati repente veluti celeusmate ad conjurandum clamoribus, & Deputatorum sæcularium se se frameis discingentium strepitibus consternati, Fluctibusque quasi comitorum abrepti, præstito illo illegali Juramento denique naufragaverunt; obnoxios se se reddentes: Censuræ si non legum Patriarum (ut verbis rescripti Regii utar) legum certo Ecclesiasticarum. Quas inter notabilior est illa, qua Capitulo: „*Inherentes*.
1. de *Juramento* diserte prohibentur Clerici compelli ab juramentum in manibus Laicorum præstandum in quacunque tandem causa: Non modo criminali sed nec civili, nisi ea demum moderatione: Ut Episcopus inconsulto Romano Pontifice, quisque Clericus inconsulto Prælato suo minime jurare audeat. “
Quod si forte DDni Capitulorum Ablagati (de aliis enim non est, cur hic sollicitè) Corpore juris Canonici, aut loci hujus notitia destituebantur; ignorare certo non debebant, quæ Tyr. Trip. manualis ille vel Tyronum Juris Libellus. pag. 2. Tit 40. §. 4. docet seqq. Verbis: *Cum Clerici a Jurisdictione Lai-*
corum

corum Jure Dimvino sint exempti cap. 4. de censib. 6. & Trid. ff. 25. de Ref. C. 20. Non facile haftenus Clericum (nisi forte idiotam) Videre Licuit, qui coram Laico Inquisitore, vel Judice Juramentum statim deposuisset, quin ii, privilegiis Clericalibus inherentes. Ad suos Superiores Eccllesiasticos provocassent. Prout etiam hoc quoque casu, iis in locis provocarunt, quibus medio DD. Inclicyti Magistratus comitatus Exmissorum, vicibus esto iteratis, fuerant interpellati.

Prælati autem Tabulæ Superioris, qui conjurarunt; eo minus sunt excusabiles, quod in Conspectu haberint Ordinarios, & quibus Veniam jurandi petere poterant, & vi legum laudatarum etiam debebant.

Neque quis putet: Rem hanc levis esse momenti, de qua nempe: ita Latinæ Ephemerides. Romæ. D. 13^a Mart. Altera jam monitoria, ad Sacerdotes, quæ Nationi in Gallia jurarunt, Missa est: Ut intra dies 60. Juramentum revocent secus censuris subjiciendi. Sicut ergo sua Sanctitas Clerum jurantem, de Ecclesiastica: ita sua Mttas Juratos Regnicolares de Politica admonuit Censura, & quidem (ne a proposito abesse videar) Statum intra Statum erectionem continente. Quid enim Articulo illo 40 aliud prohibetur, nisi conjuratio, & liga mutua? aut quid sunt istæ nisi Species quædam status intra statum efformandi dispositiones? Ceterum sicut providentia Regis fecit, ut II. SS. & OO. periculi hujus tempestive admonerentur; ita DD. Regnicolarum erga Patriam studium secum fert: Regem vicissim homagiali cum reverentia interpellandi: ut

& sua etiam Mtras SSa. a status intra Statum efformatione abstinere dignetur, juxta illud Commune: *Patere legem quam tulisti.* Quod ipsum, nonnulli Comitatus etiam executi sunt: quibus cum constitutio Concellariae Græci ritus non unitorum, status intra statum erecti. nem sapere visum fuisset ad eundem abolendum apud Thronum Regium intercesserunt.

Nec ita pridem ingemuit, hodieque etiam ingemiscit Ecclesia Hungarica, dum & nuper vidisset a Josepho 2do Imperatore, & modo quoque respective videt: intra statum Ecclesiasticum seu forum suum Spirituale efformatum esse statum politicum relate ad causas Matrimoniales, contra apertas Juris utriusque leges. Plura hujusmodi exempla, in utraque Rep. nostra edidit Altesatus & jam vita functus Imperator! Ast eo revertamur ad Sphum videlicet 15.

Si enim per Verba: *Nos prius fuisse Hungaros, quam Religionarios, significari* intendat Rabula: Patriotismum, tamquam priorem tempore, præferendum esse Religioni utpote posteriori, sensus omnino hæreticus est. Quod gravissimo probatur exemplo: Quamvis enim, Vita quivis prius donetur, quam Religione; dogma tamen fidei est: Animam quoque (si res ferat) pro Religione esse ponendam, Ex prioritate igitur Patriotismi perperam inferitur: eundem Religioni esse præferendum.

Alius quippe est in rebus: Ordo temporis, alius dignitatis, & appreciationis. Hinc est: quod Salvator quoque Dominus exclamet *Quid prodest homini si mundum universum*
lucre

lucretur animæ vero suæ detrimentum Patiatur. Matt. 16. 26.

18.) Ut proinde calva sit excusatio, quæ hic præ-
tenditur: Quasi DD. Ablegati, vi suarum instructi-
onum ab accessu ejusmodi conventuum fuissent prohi-
biti. Nihil nempe: usitatus, quam ut culparum in-
excusabilium causæ, in absentes conferantur. Con-
stat tamen hanc tergiversationem Ablegatorum, do-
mesticis Catholicorum communitatibus, a quibus,
missi fuerunt, ut primum audita est, reprobata
fuisse. Et merito quidem: Ipsa enim Religionis San-
ctitudo, suapte quodammodo natura ab omnibus, sui-
non dico defensionem solum, verum etiam propaga-
tionem, publicos juxta ac privatos conatus exigit,
adeoque præ omnibus aliis negotiis; Unde S. quo-
que Proto-Rex noster. *Quoniam inquit: ad Regalis
dignitatis ordinem non oportet nisi fideles, & Catho-
lica fide imbutos accedere, idcirco Sanctæ fidei in no-
stris mandatis primum damus locum DD. L. 1. Cap.*

I.

Quod ipsum sensu quodam intimo receptum esse
apud ipsos Ethnicos, probat vel Commune illud axi-
oma: *Pro aris, & focus*: ut si diceres: *Pro aris præ
focus*. quemadmodum apertis verbis docet Aristoteles:
*Omniū rerum, prima cura esse debet: Religionis
Sacrificiique divini, deinde Reip. postremum ver,*

C 2

privata.

privata, Si tamen tempore proprius sibi que magis domesticum exemplum desideret Adversarius inspiciat Nummos Tökölianos, & leget in illis lemma: *DEO & Patriæ!* non vero vice versa. Lector vero benevolus non est, cur his, similibusque deinceps offendatur argumentis, sed succenseat potius scribillatoribus, qui licet subsidio scientiarum: scripturasticæ, Theologicæ, Philophicæ & Historicæ destituantur; pruriunt tamen ad scribendum de Sacris rebus, illotis (quodajunt manibus) easdem agredientes, ut mendis magis quam sepiâ Chartas inficiant; imitatores facti Poetæ, de quo Horatius cum indignatione scriptum reliquit in Arte,

*Nunc satis est dixisse: Ego mira pœmata pango!
Occupet extremum scabies, mihi turpe relinqui est.*

19.) Scabiem interim hanc nos relinquantur, sed si adhuc Sanari possit, perfricemus, scalpamusque ulterius. Auctor itaque Pag. 10. Artículos, in quibus Orthodoxi, ab heterodoxis differunt, vocat; *Opiniones Mysticas quæ non nisi in alio mundo intelligentur*. Hinc fit: ut pag. 19. & 20. asserat; *papulum non nisi ritu externo duci, dogma autem quod est Spiritus S. non Capere*, Cujus quidem sententiæ membrum primum, tam hæterodoxum est; quam Catholicum illud; *Quod fides non fallat*. Ut quæ sit: *Sperandarum substantia rerum*

Rerum argumentum (infallibile) non apparentium. Heb.
1. 2. *Opinio autem fallat.*

Sic etiam hæresis est, tenere : Dogmata ad salutem necessaria, qvalia sunt, quæ Ecclesia contra acatholicos : De Justificatione, Libertate indifferentiæ, &c. docet, adeo adhuc esse occulta; ut non nisi in alio Sæculo sint patefacienda. Cum Fidei dogma sit : Nihil non esse revelatum, quod ad salutem æternam sit necessarium, juxta illi d scripturæ : *In omnem terram exivit sonus eorum, & in omnes fines terræ Verba eorum.* Rom. 10. 13.

Tertium denique membrum aperte pugnat cum illo Christi Domini effato : *Pauperes evangelisantur.* Matt. 11. 5. Unde exclamat S. August. *Surgunt indocti, & rapiunt Regnum Cælorum!* quotamennemo Adultorum ingreditur sine scitu necessariis, necessitate saltem mediij

Quid autem Rabula? *Aliter (inquit) sentit Orbis illuminatus.* Sed audiat, quid dixerit S. Augustinus : *Dantur, qui dicunt se esse illuminatos, sunt autem Hæretici.* Tract. 45. In illa (nifallor) apud Ioan. Salvatoris Verba, quibus, Phariseis quærentibus : *Nunquid et nos Cæcificum* ita respondit : *Si cæci essetis, non haberetis peccatum; nunc vero dicitis: quia videmus, peccatum vestrum manet.* Ut intelligas: Maximum pariter illuminatorum hodiernorum scelus esse, quod sese perfricta fronte pro Illuminatis ferant, cum sint reapse cæcissimi. Sunt illi quidem oculati verum ad ea solummodo. De quibus

Vat.

Vates Regius: *Vanitas vanitatum, et omnia vanitas!* Illa vero gloria, quæ iisdem se novæ alicujus sublimioris scientiæ Inventores esse buccis crepantibus jactant, vanissima omnino est. Cum constet nihil illos moliri, nisi quod Gnosticorum, aliorumque de primis Sæculis Hereticorum sputa fætida lambant, sordes colligant, quisquilijs delectentur.

Quæ quidem vix crederemus, nisi præter primos scriptores, Ipse etiam Iudas Apost. tam vivis eos depinxisset coloribus; ut nec Demosthenes Philippum. Nec Cicero Verrem viuacioribus, nisi quod non pro Oratore solum ac Historico; verum etiam pro Propheta hujus Sæculi præfago sit habendus. *Sub introierunt enim (ait ille) quidam homines (qui olim præscripti sunt in judicium) impij, Dei nostri gratiam transferentes in Luxuriam, & solum dominatorem & Dominum nostrum Jesum negantes -- Hi carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, Majestatem autem blasphemant.* Hæc et his plura Beatus Judas in Epistola sua Catholica. Sed ego in his consisto: eiusmodi enim sunt, quæ digito, quasi indice demonstrent: nostros scilicet Illuminatos, ac signanter illum quem Rabula contra Clerum nominavit: *Mira (nempe) bovirum.* Is enim erat Dux ac Chorryphæus eorum, qui hodieque in Gallia contemptores sunt Dominationis ac Maiestatis non Regiæ modo, verum etiam Divinæ. Quæ quidem dum Rabula laudat, sibi metipsi nocet plurimum: per hoc enim gravissimæ se obicit suspicioni, quo vide

licet: ejusdem cum ipso sit farinae, ut, qui celebrior longe sit, a Machinationibus adversus Monarchiam, & Aristocratiam attentatis, quam ab odio Ecclesiastici Ordinis, unde legitime ne sequatur ansecus: istum, hac in schola illius discipulum esse, & si qua occasio se offerret, fors etiam asscelam futurum? Lectori discutiendum relinquo? Illud pro certo, indubitatoque habens: Rabulam, nec hujus quidem ponderis Præsumptionem indiciumve produxisse, aut deinceps producturum: Quo Sacerdotium Hungaricum potestati Regiæ insidiosum (de que plura subinde) probare potuisset, quale est vel istud, quo ipse arguitur, Mirabovissare, Mulus enim Mulum scabit. Et Mirabovius quidem in præstidium quoque super astra tollitur, atque in Gallia: Iphis Woltaire, & Russojo æquiparatur, in quorum tamen singulis, utinam non adimpletur illud Augustini: *Laudantur ubi non sunt, cruciantur ubi sunt!*

Natio ipsa certe, moderna hac procedendi ratione satis probat, verum esse illud Orbis judicium; *Galli Leves!* Atque utinam Regis Galliæ infelici statu, ac conditione aliarum nationum Principes saperent, & intelligerent, atque Maleferiatorum hujusmodi hominum consortia, & ipsi devitare, & scripta eorumdem e manibus subditorum excutere satagerent, veluti certiores perniciosioresque, tum pacis publicæ,

licæ, tum potestatis suæ Regiæ hostes, quam sint Turcæ: Christianitatis.

Quæ res si adhuc latuisset, nunc certo, vel Galli-
cæ Nationis exemplo indubia redderetur, quo vide-
licet: illa prædictos Impostores, non solum pro Au-
thoribus, ac Statoribus Libertatis suæ Democraticæ
agnoscit, prædicat, veneratur; verum etiam sparsis jam
libellis, dimissisque undiqueversum Emissariis, Euro-
pam Universam fermento suo commoveri, atque a-
gitari molitur. ut tempestiva sit hic illa admonitio.

*Principiis obsta, sero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras. Ovid.*

21.) Sed hæc, occasione Gallici illius Gigantis,
quem adversus Sacerdotium Rabula eduxit, dicta sunt.
Videamus nunc, qualiter idem secum ipso pugnet?
pugnat autem certo, & quidem ineptius, quod Illi,
qui cum umbris suis configere dicuntur.

Postequam enim *dogma* (ut supra meminimus:)
fidei Donum Sspiritus S. esse afferuisset, mox Religio-
nem, quæ nempe: ipsam etiam fidem complectitur,
pro opinativa persualione habendam esse pronuntia-
vit. Adeoque unam eandemque rem, fallibilem, &
infallibilem esse arbitratus est, sibimetipsi aperte con-
tradicens, sed quid monstruosus Auctor nisi Chimæ-
am pariat? Indu-

Indubium quidem est: Ad fidem Divinam, adeoque ad veram Religionem; necessariam esse prævi-
am persuasionem, seu Illustrationem suavisimam, qua in-
tellectus convictus assentiatur Revelationi Divinæ,
quam firmissime, firmitus utique, acquibuscunque moti,
vis, non dico: solum opinatiuis, verum etiam evidentia
naturalis notis. Quare S. Augustinus L. 1. Confes.
C. 10. *facilius (inquit) dubitare me vivere quam
esse vera, quæ audiui.* Quæ quidem sola Authoritas
tanta est: ut sufficiat ad prosternendam totam eam im-
piam phalangem, quæ quasi pro cynosura creden-
dorum habet: Nihil esse credendum, quod superet
captum humani intellectus

22.) Impium itaque est: Religionem veram, pro
filia persuasionis mere opinativæ habere. An autem
possit illa esse etiam *filia Constitutionis Regiæ, aut coacti-*
onis in sensu Adversarii pag, 9. expresso? non est
cur oleum, operamque perdam rationibus Theologi-
cis pugnando; cum hoc Anti-Theologo, quando
nec ea videt, quæ ante pedes, & oculos suos po-
sita existunt, Decreta videlicet: Proto-Regis no-
stris Sephani, quibus ille orthodoxam Religionem, suis
imperavit subditis, adhibita subinde etiam coactione
(ut dicimus) indirecta expellendo nimirum: e Re-
gno (quod chronica Hung. adnotarunt) Illos, qui
jam tunc: *Veritatem corporis, & Sanguinis Christi*
Domi-

*Domini in Eucharistia pertinaciter negabant: Protestantibus nostris præludentes. Nec abludit res a ratione temporum, nam juxta Brietium: Berengariana sacramentarium hæresis, circa Annum 1004. emerfit, quæ teste eodem Auctore multum crevit usque ad Annum 1035. S. Stephanus vero vixit Anno 1038. Qui præterea, multo antehæc Filio suo in mandatis dederat: ut alios quoque hæreticos extirparet, DD. L. 1, C. 1., Hæreticos inquit: Nec Nutrias, nec defendas, ne tu etiam Videaris amicus & fautor., Fuit ne autem Religio illa ad quam Divus Stephanus Ethnicos, & hæreticos ita adduxit: *Filia Constitutionis, aut Coactionis?* absit: Sed ex præscripto Evangelico: Rex Apostolicus compulit intrare eosdem in Domum, seu Eedesiā: Ut sic compulsi deinde sponte cænarent, quemadmodum etiam: Evangelici convivæ, inviti quidem venerant, sed volentes manducarunt. Plura hujus generis exempla inferius proponentur.*

23.) Nunc respondendum ad ea, quibus Rabula pag. 11^a & seqq. redarguit conventum Catholicum: *Quod se Nomine Calorum Moveat sique tum Regem, tum Nationem in Jure temporaneo dicundo, moretur ac pervertat:* Cujus propositionis pars quidem prima conformis est Præcepto Christi Domini: *Quærite primum Regnum DEÏ, & justiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis* Matt. 6. 33. cui ille solum non paret, de quo dicitur: *Animalis homo non percipit*

ea quæ sunt Spiritus 1. Cor. 2. 14. Atque utinam
Pseudopolitici nostri, hæc, & his similia frequen-
tius meditarentur, aut saltem illud Ethnici Poetæ in
memoriam revocarent!

*Pronaque cum spectent animantia Cætera terram
Os hominini sublime dedit, Cælumque tueri.
Fussit & erectos ad sidera tollere vultus.*

24.) Ad partem vero alteram quod attinet, refu-
tata est illa affatim, imo & in Caput Adversarii ple-
nis modis remensa jam §o Superius 3io, & seqq.
conceditur cum iisdem id, quod sequitur, estque
illis longe gravioris momenti.

Neque enim jam: *Moratores solum publicorum Ne-
gotiorum, verum, etiam Constitutionum Regni Violato-
res, & Regiarum Resolutionum ad nutum suum refor-
matores audiunt.* Patres illi Catholici, æquane, an
inqua sententia? inde patebit, si prius definiveri-
mus: quidnam sit reapse, *Constitutionibus*) ut Au-
ctor pag. 6. 11. & 15. loquitur) *Totique Regno
communibus Furibus, ac Regiis Resolutionibus insidi-
ari, & adversari easdemque pervertere?* mihi autem
sic videtur (nec puto me aberrare a Systemate
Regni nostri) Quod nemo citra injuriam posset
condemnare, tanquam contra Constitutionem Re-
gni,

gni, aut Resolutiones Regias agentem cum, qui tempore comitiorum, Jus alias Suffragii habens, five in privatis Circulis, ac tractatibus, five in Sessionibus publicis, seu denique coram ipso Rege, cum ratione tamen, & moderamine causas, materiam quidem legis continentes, sed tamen ad discutiendum propositas, ante Communem Regis, & Regni consensum in quæstionem vocaret, difficultaretque & controverteret? Ad quid enim Dietæ celebrantur nisi, ut libera voce! Res Regis Regnique dubiæ discutiantur, & definiantur? Atque huic sententiæ, ita apud nos sua debet Constrare veritas, ut qui oppositum sentiat, everfor sit fundamentalis Principii, & hostis Regni nostri, est necesse. Ac proinde ex vero mereatur pœnas easdem, quas Adversarius pag. 8. indicatas, conventui nostro inique intentavit Ac si ille adversus statum publicum se se erexisset. Cum potius; is habendus sit pro ejusdem violatore, qui adstrueret: Nostro in Regno (de aliis enim Provinciis non loquor) vim legis obtinere posse, esto illa Conderetur, Uno integro Statu Contradicente, magis autem peccaretur in Remp. nostram si diceretur: Nec tunc quidem, status unius contradictionem Suffecturam ad impediendam legis alicujus. Lationem, dum eidem Numerus notabilis ex aliis quoque omnibus SS. OO. esset unitus, porut revera fu-

it primo illi Prælatorum nempe: statui præter Tabulæ inferioris clerum.

25) Secus enim, quot, quamve noxiæ emergent sequelæ, nemo non videt; si vel ad illud animadvertat: Quod hac ratione, valeret etiam Articulus. g. *Ut onus inhæreat fundo*, Consentientibus quidem tribus Regni Statibus; Omnium tamen comitatum Ablegatis, vel solis dumtaxat nedum cum aliis permixtis, contradicentibus: vim porro hujusmodi contradictionum extendas velim, ad revocationes quoque illas, quibus leges priores hæresibus adversantes abrogatæ esse putantur, idque potiori jure. Si namque opposita opinio in causis profanis locum non habet; multo certe minus admittetur in Sacris. Cum apertam legem habeamus: *Non valere statuta circa ea, quæ salutem animæ respiciunt*. Tit. Prol. 9. Maneat itaque firmum, ac fixum, quod jam nuper in meo Phaetonte cecini:

In Regno Hungariæ, placitum quodcunque feratur, Lex tamen haud fuerit, nisi Regno, & Rege probante.

Neque enim nisi instar effugii diceretur: Vim hujus argumenti, penitus elisam esse per articulum 26. comitiorum 1791. de negotio Religionis conditum, cujus nempe: Valor Stabilitur per celebrem illam clausulam: *Contradictionibus cleri, & aliocujus partis sæcularium Catholicorum non obstantibus nec, attentis Constitutionibus contrariis &c.* Ut extra dubium sit (ita namque concludunt DD. Protestantes) Valere

apud nos legem, uno etiam integro Statu dissentiente rogatam. Ita inquam: Concludunt illi sed admodum improvide, non prævidentes, hac ratione induci novitatem, oppositam Decreto Tripartiti P. 2. T. 2. proposito, ac Art. 18. 1635. Confirmato, cujus nempe verum sensum, ipsis adeo Jurium discipulis, Tyrocinium Trip. P. 2 T. 2. non alium esse inculcat, quam quod privatorum quidem quorundam contradictio, leg. s apud nos sanctæ vigori non officiat, *bene autem Unius status integri. V. pag. 126.*

26.) Cujus speciei, cum plura nobis Suppetant in Corp. Juris exempla, tum signanter Art. Pacificationis Linc. stus. Ut ut enim is simillima sit instructus clausula; eundem tamen mere Tolerantialem esse, nemo iverit iusticias: Si enim pro Article vim legis proprie talis habente accipiatur; certo certius est, a Josepho Imp. per Decretum suum Tolerantiale, vulneratam esse Causam Protestantium: Ut qui ipsorum Religionem, ex Articulata fecisset mere Toleratam, sicque (quod Hungari dicunt: *Tseberbüil vederbe Szálitotta vólna.* Tota itaque trium illorum Capitulorum: Pacificationis nimirum: Lincensis, Tolerantiæ Josephinæ, & clausulæ toties repetitæ differentia in eo sita est: quod iis successive, magis (Eheu) ac magis dilatata sint Phylacteria Protestantica; quin- iisdem valor, legis accessisset. Majus namque & minus: Ut axioma Physi.

eo Juridicum fert: Non mutat speciem, ex quibus quidem per modum Antitheieos legitime intuletis: quodque madmodum nullum articulum in favorem Religionis suæ conditum allegare valeant Protestantes, qui Comuni omnium SS. & OO. Consensu fuerit approbatur: ita ab opposito: nullus omnino paragraphus continebatur in Representatione a Sacro illo Conventu SSæ Suæ Majestatis facta, qui adversatus fuisset alicui Regiæ, aut Regnicolari constitutioni, ad idusque temporis Distaliter definitæ. Alias ipsi DD. Protestantes, suo se damnassent Cálculo, transgressores videlicet: Legis Patriæ se agnoscendo & quidem multo prius effectos, nimirum: jam tunc dum contra Resolutiones Regias die 7. Novembris, emanatas, Cautelam Reservatæ interposuerunt. Ita nempe *non Videmus mantica quod in tergo est*:

27.) Quid quod de ipsis adeo Resolutionibus Regiis, cum aliquibus mordificationibus, bono post tempore, Statibus & ordinibus iterum a sua Majestate transmissis, adhuc Quæstio in publica sessione per ipsum Præsidem sit mota: Num illæ instar Regiarum mere Resolutionum sint venerandæ? An vero in Tabulas referendæ? Ut adeo longe Clarissimum sit: Sacrum illum Catholicorum Conventum nihil egisse, unde violatores, aut; vel minus observantes Constitutionum Regnicolarium, vel Regiarum arguerentur.

Hoc

Hoc tamen non obstante, nolim esse ita cupidus vindictæ, ut de Adversario Talionem repetam. Pro aliorum nihilominus exemplo, dictamine Tit. 12. 1æ in Caput suum laudati, non foret abs re: Si fervere illius, quæ ibi infligitur pœna loco; ferulam toties acciperet (en quam benigne cum illo ago) quot reperta fuerint Capita, a Conventu Catholicorum suæ Majestati repræsentata, legibus patriis non Contraria. Numerantur quidem illa septemdecim pag. 25. & 26. quorum tamen nec unicum est erroneum cum contra libelli hujus pag. nulla vacet erroribus sic. pag. 12.

28.) Trium Religionum Sectatores assimilavit Rabula, tribus ejusdem Patris - familias filiis, quos esto tria diversa profiterentur, instrumenta, fides nempe: Organum, & Cymbalum, Focoque insuper, & mensa separatis uterentur, Patri nihilominus solatio futuros ait: modo tranquilli Viverent. *Talemque sibi, Sociisque exoptat Rempublicam!* En illuminatum nostrum subito excæcatum, qui non videat: discrimen inter tria musicarum genera, & ternas Religiones.

Illa nimirum: de se esse indifferentia ad vitam hanc tranquille traducendam: Religionem contra non nisi unicum dari salvificam, juxta illud scripturæ: *Unus Dominus una fides, Unum Baptisma.* Eph. 4.

5. ut si diceretur : *sicut unus Deus ita una Fides*. Nec mea solius sunt isthæc Verba, sed concilii Gen. etiam Vien. ut videre est Clem. unica de summa Trin. novitia hac fide vere non salvifica sæculis *duobus antiquiore*. Neque legere est ullibi (ut dictu frivola hominis paritate abutâr) *sine fidibus*, sed *sine fide impossibile est placere Deo*. Hebr. cap. ii. 6. Ut adeo neque ista trium instrumentorum Musica, sicut nec ullæ actiones humanæ possint esse meritoriae vitæ æternæ, sine prædicta Fide!

29.) Atqui hoc ipsum est, contra quod velis remisque agit Adversarius, contra fidem videlicet : unice salvificam, pag. 22. *Sacerdotalem passionem, exclusivæ salvificationis* pag. vero 30. *horrendam* : appellando *Doctrinam* ! Obscurum dictum ! Clarius loquere ; edic denique sine ambagibus : An neges textum modo laudatum : *Una fides &c.* Imo vero : credo inquires : At in sensu scripturæ, non autem Papistarum : Quatenus enim fides accipitur, pro certis articulis creditu necessariis ad salutem, Unicam, eamque salvificam dari sponte profiteor. Contra vero si sumatur pro Religionibus & cætibus hominum, solis ritibus, ac cæremoniis discerepantium, ut sunt *Exempli causa* : Romano - Catholicorum, & Evangeliorum, istud est quod nego : aliquam nempe harum : fidem esse unice salvificam, cum in singulis earum salus

obtineri queat, modo fides, priori significatione accepta, retineatur. Ita tu quidem, & ut putas: in tui defensionem, cum interea gravissime causam tuam labactes. Ea siquidem profers, quæ evidentè evincant: Fidem Romano Catholicam esse unice salvificam. De hac enim sola potest quis humano quoque ratiocinio convinci: quod complectatur omnes articulos ad salutem creditu necessarios, quandoquidem nihil etiam eorum prætereat, quæ Augustana juxta ac Helvetica Confessio pro necessariis seu (ut illi dicunt) fundamentalibus habet; secus enim si quam omitteret, non haberetur pro salvifica vel ab ipsis Protestantibus.

Cum ab opposito neutra illarum Confessionum adoptet omnia, a quibus Catholici salutem dependere credunt. Ut proinde, nec quidem dubitari possit a Protestantibus: Num Catholicæ Religioni desit aliquod dogma ad salutem necessarium? possit contra rationabiliter quæri; An aliquo ejusmodi articulo destituantur Confessiones Protestanticæ? Idque tum inde: quod non omnia dogmata admittant, quæ Catholici? tum quia: Ipsæ etiam inter se se non Conveniunt. Unde illud (ut minus) conficitur: quod tibi ipsi certum esse debeat: *Religionem Catholicam esse præ omnibus, adeoque unice salvificam* sicut certum est *Quod plus* (ut Reg. juris habet) *semper contineat,*

id

id, quod est minus. Lumen autem rationis dicet: Ut quod certius est; præsertim vero in negotio salutis eligatur. Quorum corollarium, illud etiam esto; *Magis nempe credendum esse duobus testibus quam uni.* Jam vero trium (de quibus agitur) Religionum, solum Rom. Catholicam ab utraque alia conjunctis Suffragiis; Duas contra easdem singularibus, iisque sibi invicem mutuo datis, ac proinde interessatis, haberi: pro salvifica; ut adeo in meridie palpare eum sit necesse, qui non judicet. Fidem R. Catholicam præ reliquis esse amplectendam.

Ego equidem, si Cathecumenus essem, irrationaliter profecto, me acturum censerem si considerata vel sola certitudinis hujus, securitatisque majoris ratione; Protestantismo Religionem R. Catholicum non antefeream.

30.) Si tamen hæc (ut ut clarissima) tibi Captu difficilia videantur; id saltem, quod ipsis adeo externis sensibus patet, ediffere, ediffere inquam, si audes: An revera cum passione Sacerdotali, & horrenda illa doctrina, qua tu paulo ante, fidem unice salvificam designasti, e vita decessisse existimes: Josephum Imperatorem? Qui Intimato, eoque in Materia tibi gratissima; Tolerantiæ nimirum: die 24. Maj. 1782. edito: *Fidem Romano Catholicam unice salvificam esse, atque se in eadem vivere ac mori velle palam*

lam orbe universo professus est, Vivosque ejusdem reliquit hæredes?

Quæso te amice (hoc nomine Salvator quoque noster dignabatur, Judam Proditorem) Quæso inquam te : Ut si Deum (simili pericope usus est quondam etiam Joannes Apostolus) quem non vidisti haud veneraris ; saltem Principes, quos Vidisti reverere, volo dicere . Ut intuitu ad minus principum parcas ipsorum Religioni, istudque si non ex amore, saltem ex metu : ne illatum Religioni suæ per te scomma, quo illam compellasti : *horrendam*, veluti blasphemix crimen vindicari jubeant, utpote ad versum Art. 46. 1741. Patratum : Ubi Fides R. Catholica : Una, eaque sola vera esse dicitur

Quamvis enim haud sit ignotum, de rebus etiam Sacris, similia, quandoque prædicari, sic Gen. c. 18. 17. legimus : *Terribilis est locus iste, non est hic aliud nisi Domus Dei & porta Cæli.* Aliud tamen est : aliquid Sacri horroris incutiendi aliud contemptus. Causa de re Sacra dicere : Illud reverentiæ est, hoc blasphemix. Major autem blasphemia est ; Quod Fidem eandem : *Exclusivam salvificationis esse Proclames.* Curnam autem istud ? Ideone : quod sine illa non obtineatur salus ? atqui vel eo ipso est Unice expetenda, quod sola sit, quæ viam monstret salutis. *Præter arctam equidem viam & angustam portam. de qua Salvator Matt. 7. nulla aliâ datur, quæ ducat ad vitam :* Grandis nihilominus blasphemia foret ; eandem propterea :

Exclusivam Salvificationis, figmentum Sacerdotale, horrendam denique, seu Vitandam Compellare! Par autem militat, pro utraque ratio, par scripturarum autoritas.

Ego vero illud præterea hic observo: quod sicut Doctrina de Fide unice Salvifica, connectitur cum Via Evangelii arcta; ita persuasio: fidei non unice salvificæ, molle quoddam stratum habet, in via spatiosa. Qua enim quæso alia ratione Lutherus, & Calvinus fideles abstraxit a Vera Ecclesia, nisi dando Sacerdotibus Uxores, Principibus secularibus: Bona Deo dicata, populum denique Universum solvendo ab observatione præceptorum Ecclesiasticorum? Tolle dissolutionem hanc e moribus heterodoxorum, et protestantismum eradicaſti.

Vis ne in temetipſo capere experimentum? Eja, age: Ingredere Viam arctam: Jejuniarum, observationis Festorum, ac confessionis annuæ &c. et illi-
co: Fidem salvificam esse unicam prædicabis! Certe unicum discrimen illud: Quod quemadmodum Fides unice salvifica, viæ inſiſtit arctæ, ſic ab oppoſito: ſententia de fide non unice ſalvifica, via ambulet ſpatioſa, cuius ſanæ mentis, ſuæque ſalutis ſtudioſo, ſufficere debeat: ut repudiata hac, illam amplectatur, Nedum ut eandem: *Excluſivæ ſalvificationis, & horrendæ doctrinæ, Sacerdotaliſque Paſſionis nomine traducat.*

31.) De His itaque (ut dicebam) blaphemiis possem te accusare, ac nominatim vi articuli quoque nuperi 26. non solum talia maledicta, sed & quævis scomata a nostra Religione removeri jubentis, rem agere, nisi malletm altiori causam hanc relinquere indagini. In Terris equidem Turcicis si similia pari impudentia adversus Sultanj Religionem effutivisses: nedum scripto vulgasses, absque ulteriori profecto disquisitione temeritatem tuam capite Luisses. Tu interea memineris; Quod si horrendum sit incidere in manus hominis Judicis. Multo certo magis horrendum erit incidere in manus DEI viventis! Hebr. 10. 11.

Atque id ipsum est inquires; in quo tu sequeris Dominum dicentem, *nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere, sed potius timete Eum, qui potest & animam, & Corpus perdari in Gehennem Math. 10. 18.*

Principibus quidem omnem deberi reverentiam, veluti potestatem habentibus in Corpora, secus vero in animos subditorum. Neque Religionem eorundem ita dominantem a te haberi, ut tuam illi postponendam censeas. Sed neque ego te eo urgeo, ut fidem orthodoxam, ea præcise de causa amplectaris, quod eandem Principes nostri profiteantur, istud enim tibi tam parum prodesset ad salutem, ut si nullius Religionis esses, verum difformitas illa, nulli non displice-

splicere debet : quod Principum nudam permissionem, & invitam tolerantiam amplectaris, præ eorundem exemplis ; quibus nempe: Fidem Romano Catholicam, unice salvificam esse, verbis & operibus, viventes juxta ac morientes palam contestantur, quin & jurati affirmant. Anne tibi nullum interesse videtur discrimen : inter tolerantem, & sponte amplectentem ? toletantia si nescis, ex ipsa notione Nominis : mali permissionem, professio contra spontanea : Boni prosecutionem indicat. Sequere igitur principes Tuos profitentes potius quam mere permitentes, in amplectenda nempe: Fide Catholica & ea nempe quam nec tu negas esse salvificam. Adde ergo eidem vocem: *Unice*, & rem perfectam dedisti: ut vero addas, etiam ipsa ratio salvificæ exigit; eam enim *simul veram esse* oportet. *Visne ut Tuis te*. Verbis Et in forma quidem sylogistica capiam ? sit ita: Fides salvifica non potest non esse Vera, Vera autem tot inter Religiones sibi contrarias esse nequit nisi *unica & sola*, fidem igitur quam, esse salvificam jam agnovisti, unicam quoque ac solam, proficere est necesse; si tamen non dico: salvari, sed vel vir verborum esse velis tuorum.

32.) Sed observo fascinum quod cor hominis sufflaminavit ad resistendum agnitæ veritati. Indifferentismum videlicet: ac libertinismum, secur velle haud posset; salvificas esse diversas Religiones: Crimem hoc

apud

apud nos est Religionario-Politicum, damnavit enim illud jam dudum sedes Apostolica, damnarunt Principes quoque nostri et nominatim Diva Maria Theresia Intimato suo Die 3. mensis Maji Anno 1767. emanato, & a me hic ad calcem adnexo eo etiam fine; ut advertant Magistratus, delictum hoc esse strikte publicum; adeoque Jure publico seu Actione (quod dicimus) Fisacii ex forma ejusdem Decreti Vindicandum. Quod utinam quam Apostolicum est, ita executioni datum fuisset! Emanisset profecto contagio illa pestilentissima, quæ jam Regno toto magis sparsa est, atque Zitania in agro Dominico, quod vel ex hoc libello patet, qui totus eodem infectus est. Statuatur ergo in illo, si auctor lateat publicum (ut minus) Proscriptionis Exemplum! ad quid enim leges conduntur, si transgressores aperti non puniuntur? Impunitas profecto hujusmodi magis provocat ad violandam, quam ipsa lex ad observandam prohibitionem.

Sed quid truncamus ramos, si radicem intactam relinquamus: unde rursus repululent rami? Radix autem vitalis Libertinismi, est illa ipsa pestilens Doctrina, quam paulo ante infectati sumus, quave negatur *sola salvifica fides*. Reduviam igitur curat, qui *fidem unice salvificam negari dissimulat*. Crede: hanc dari, & omnem libertinismum ac Indifferentismum

radi-

radicitus evellisti, neque enim ibi plura possunt esse libera; ubi unum porro est necessarium. Hinc fit: ut hoc antidoto neglecto a Rabula quoque pag. 16. Religionēs: *opinionēs gratuitæ, & ambulatoriæ compellentur*. Cum iam prius pag. 14. & 15. verba legantur sequentia:

Certum est, quod Hungari libere receperint Religio-Romano-Catholicam, quidquid autem libere recipitur; posse etiam libere dimitti. Huius non tam licenter in negotio Religionis, quando vel in aliis minoris momenti rebus, valere debet illa Juris Regula: Quod semel placuit displicere non potest: secus quid aliud sequetur: nisi Hungaros sicut fuisse liberos, ad deferendum paganismum, ita posse eundem ab iisdem pro libitu resumere, prouti resumtus erat sub Andrea primo, Hungaris maximam partem apostatantibus, Insuper habito, vel primo, quod nuper condidicerant Decalogi præcepto: Ego sum Dominus Deus tuus &c.

33.) Opportune autem incidit hic mentio Andreae primi, in exemplum videlicet: futurorum Hungariae Regum; ut quando prævalente subditorum importunitate quidpiam quod Religioni Sacrae aduersaretur, invitis illis fuisset exortum, eidem rescindendo, proximas, quas nacti essent vires, penitus impendant, quemadmodum fecit Andreas noster: Quod si quaeratur:

tur: Recte ne an secus? Rabula equidem non aliud reponere potest, quam illud solenne suum: *Libere permisit, libere igitur & prohibere potuit Ethnicismum.* Sed si quis ex occasione subsumat: Atqui in Hungaria quoque libere permessa est Protestantium tolerantia, poterit itaque & Libere tolli. Nec est pro mere hypothetica hæc propositio habenda, ut quæ jam transiverit aliquando in absolutam. Articulo nempe: 21. Anni 1687. quo jam privati, jam restituti erant Protestantes suis Beneficiis. Quod autem factum est, fieri utique iterum potest! *Igy fogják meg maga Szaván a harist.* De cætero Andreas Rex altioribus nicebatur principiis: ac signanter illa Juris Regula, quæ docet:

In malis promissis non esse fidem servandam. Ut primum itaque sensit ille, se viribus factionum esse superiorem, mox adversus Hungarorum Apostasiam, in cuius liberum exercitium prius consenserat coactus: promulgavit Edictum, illud nempe: ipsum, quod corpori Juris hodieque legitur insertum, seuerissime: adeoque sub pœna capitis & amissione Bonorum præcipiens: quod relicta Idololatria ad fidem quam Proto-Rex Divus Stephanus Regno intulit, Ipsique etiam jam professi fuerant, omnes qui defecerant, reuerterentur.

Secutum est, nec multo post aliud quoque hoc in genere idque notabilibus documentum a Bela primo Rege editum.

Is enim Hungarorum , iterum recidivorum cori-
pheos, ingenti strage de medio tolli jussit, quo se con-
formaret Constitutioni Andreæ Imi, Ethnicos paulo an-
te Vita & Bonis mulctantis. Adeo nempe: infirmum,
elumbe, & a Majoribus nostris, jam olim explosum,
prædamnatumque est illud principium; quod impius
hic Rabula nobis obtrudit. *Religionem videlicet Ca-
tholicam, quemadmodum a Decessoribus libere rece-
pta, est ita per posteros libere repudiari posse.*

34.) Nec est, quod quis hic interloquatur. Tran-
situm a paganismo, cum transitu ab hæresi ad Reli-
gionem Catholicam, tam male comparari; quam lon-
go intervallo distat, Ethnicismus a Christianismo? Nam
esto species hæ inter se sint diversæ? Rationes nihilo
secius, quas acatholici nostri pro libero suarum
Confessionum exercitio allegant, perinde pugnant
pro paganismo, aut Mahometismo; ac pro Protestan-
tismo permittendo. Libertas nimirum: Conscientia-
rum, & irradicatæ adeo Animis hominum inducti-
ones, ut persuadeant sibi: eas absque reatu culpæ
pænæque æternæ, alterari haud posse.

Quare fidenter affirmo: Reges nostros laudabili-
ter vestigiis, si non Belæ, si non Andreæ, Sancti
Certo Regis Stephani instituros in eo nempe: Ut
Edicto publico invitent, suos Acatholicos ad ample-
cten-

Etendam eam Religionem, quam Idem Proto - Rex in Decretis suis expressit, & profitendam toti Regno proposuit, quamve Andreas primus tam serio inculcavit, addita declaratione: Secus posse cum iis procedi ex tenore Articuli 23. 1715. utsi nec essent Indegenæ

35.) Atque hic locus est revocandi in memoriam Monitum, quod jam §. 8. præmiseram, me nihil omnino prolaturum: quod DD. Acatholicim vel nasum crispet, nedum bilem Moveat; nisi laceffitum & provocatum adeoque necessariæ dumtaxat defensionis causa. Quæ sæpe eo rem deducit: ut *qui dicit omnia quæ volet; audiat interdum ea etiam quæ non volet.* Si ergo Rabulæ, qua Protestantium Advocato placuit pag. ult. declarare: Sacerdotes R. Catholicos Universe, nec exceptis quidem Prælatis esse meros Regni *Locatarios* (inquilinos: Zellereknek lenni) & ejusmodi: quidem, qui expelli tamquam Reip. noxii. (ut ibidem dicitur) debeant, adeoque (quod alter eidem geminus scriptor effutivit,) *Neminem de Clero, qua singularem Personam, nisi sit nascendi conditione Nobilem esse.* Placeat jam etiam audire: *Neminem clientum suorum: seu Acatholicorum in Hung. Privilegiis Sacræ Coronæ gaudere posse, nisi ad summum Jure tolerantia temporalis.* Nec debet ipsi paradoxa videri hæc propositio. Nam & minus habet acerbitalis ac
sua

sua, & argumentis, quibus illa penitus destituta est, firmatur tum Juris tum facti gravissimis.

36.) Quorum Princeps ut dignitate, ita & loco est illud: Quod ipse adeo Rex noster, Sacra corona redimiri nequeat, ac consequenter: Neque Prærogativarum, rerumque Ejusdem sit capax, nisi fidem Orthodoxam id est: Romano Catholicam (ut Verbis articuli: 1. §. 7. 1723. Utar (Religionem profiteatur: sed & legem habemus quæ directe jugulum petat Protestantium. Articulum videlicet: 54. 1523. & articulum 4. 1525. quibus nempe: id temporis, vita & bonis privabantur, quorum Jura nec unquam receperunt, nec nunc obtinent, nisi privilegio tolerantiae arbitrariae. Confirmaturque istud non modo articulo: 86. 1723. verum etiam posttemæ Diætæ art. 26. § 1. 4. Vi Quorum nimirum: In Regnis: Dalmatiæ, Croatiæ, & Sclavoniæ, nec quidem per tolerantiam sunt DD. Protestantes Capaces Bonorum ac Officiorum. Valet enim hic quoque illa Juris Regula.

Exceptio firmat Regulam in Contrarium. Ut recte intuleris: Ergo in Hungaria iidem Capaces sunt unice per tolerantiam *percariam*, Ne porro ex voce *Precariam* (quoniam æquivoca est) aliqua tibi suborietur dubitatio; nosse debes: Adjectivum hoc a me derivari, non a substantivo feminino: *Precaria*. sed a Neutro: *Precarium*. Interque istud potissimum
inter

inter est : quod illa non sit, hoc vero sit ad placitum revocabile.

Aliter se res habet cum voce : *Locatarios*. Quales tu vis esse omnes Sacerdotes R. Catholicos. Cum potius considerata Technica vocis notione, dicendi essent: *Locatores*. In omni enim Jure: *Locator est ille, qui dat rem vel operam* sicut ab opposito præstans mercedem aut pretium *Locatarius* audit. Jam vero, quidnam quæso agunt Sacerdotes; nisi quod operam Sacram Locent Reip. hæc autem ipsis tribuat mercedem, seu stipendium pro sustentatione, Juxta illud scripturæ? *Digus est Operarius mercede sua*. Deut. 25. 4. & 1. Timot. 5. (8. En iterum præclarum Ictum, qui nec terminos Juristechnicos perspectos habet.

37.) Verum hic minimus est Rabulæ defectus! Horret animus vel cogitare: quam pestilens, & exitiosa sit illa ejusdem doctrina, a qua huc devenimus: *Religionem nempe Catholicam Libere mutabilem esse*. Ut quæ Libertinismo Religionario superaddat Politicum. Quatenus videlicet Hangaris, non modo ad universalem Apostasiam, & fidei R. Catholicæ desertionem, compellans eam per Sacrilegam quandam extenuationem: *Crimen non nisi Sacerdotalis imaginationis* pag. 13. Cum reipsa fidem negans in in Sacris literis pronunciatur esse deterior infeli 1. Timot. 5. 8. Ad illam tamen (ut audivimus) sollicitat Hungaros

goros Rabula hic infidelis. Neque ad hanc solum solum, sed & per consequens, ac suo modo: ad defectionem a Domo Austriaca! Quid enim responderet amabo? si quis (quod superi avertant) doceret: Hungaros, sicut fuisse Liberos ad hoc, ut Regnum suum facerent hæreditarium sexui sæmino; ita Liberos esse ad eundem repudiandum? Enquo deducat hominem cæca improvidæ mentis demencia! sed Vulgatius ponamus exemplum, idque pro mille unam, Ex eadem nimirum doctrina sequi: Omne Matrimonium Libere dissolvi posse, quoniam libere fuit Contractum. Ut appareat oppido: Nihil in omni vitæ genere Communius esse: quam id *quod liberum fuisset a principio ex post facto evadere necessarium*. Ita Jura Omnia: N. G. ac Canonicum! ut vel hinc appareat: Rabulam nihil eorum nisi admodum superficietenus (ut mos est modernorum sciolorum) rasisse!

38.) Nec immerito istud ego ei toties objicio, cum enim velit videri cum primis Jurium peritus, Attamen præter jam relata, edidit & alibi complura eaque luculenta suæ Jurium ignorantia indicia, sic pag. 7. & 40. *Regibus & legibus, nihil posse ait esse periculosus, quam Manus Romano vinculo vinculus, ob Juramentum videlicet: quod Episcopi novi debent præstare R. Pontifici. Ignarus Regulæ illius inter christianas gentes receptæ: Quod in hujusmodi Fidelitatis,*

tatis, & Obedientiæ Juramentis; esto non exprimat, nihilofecius ex dispositione Jurium semper intelligatur exceptio: Papæ, Imperatoris, Regis, Patriæ &c. Quæ si non credit, Consulat Titulum de Fæudis in utroque Jure, & suam in Jure rursus videbit ruditatem, interea vero fateatur mihi ingenue: (si quid tamen habet ingenuitatis) Num legerit, audiveritve alicubi & aliquando: Quod Sacerdotes R. Catholicij vi hujus Juramenti aliquem Principum suorum protestate sua privaverint, & conjecerint in arestum? Quod nuper Gallica Natio, Duce suo Mirabovio perpetrare præsumsit? Notet autem hoc tibi exemplum Rabula, & quoties Vanus metus, & Lunatica illa de invadenda per Sacerdotes, Regia, potestate animum suum incefferit suspicio; Sit memor ejusdem, ut quemadmodum Pavo inspectis pedibus suis ad contrahendam caudam; ita ille ex modo dicti fatus-utique non a Sacerdotibus, sed charo, sibi que simili capite abortivi recordatione, ad compescendam linguam scabiosam & Moderandum Calamum suum adeo effrenem admoneatur.

Sed quid ego cum desperato hoc Rabula, inani-ter de Fiedelitate erga Regem verba commuto! Qui Deo ipsi est infidelis, intenditque Eidem etiam alios reddere infideles, posteaquam nempe: Apostasiam (ut paulo ante relatum est) liberam esse pro-
clama-

clamavit! Quanam autem putandum est libertate? Coram Deo ne & a peccato? At enim Xti Domini effatum est: *Nemo mittens manum ad aratrum & respiciens retro, aptus est Regno Dei* Luc. 9. Libertatene ergo civili & legum politicarum? Ne hoc quidem nam præterquam quod antiquioribus nostris legibus sit iterum iterumque proscripta, postrema inuper. comitia articulo 26. §. 13. eandem declarant esse prohibitam, utpote: Religioni Catholicæ præpudiciosam. *Omne Vero a lege prohibitum peccatum est, & omne illud quod sequitur ex eodem c. 4. de const.* An saltem: Libertate a pœna? Verum istam quoque; eadem comitia Regi reservarunt. Nulla ergo Libertate potest dici Apostasia a fide libera; nili ea sola, quæ omnia peccata, eo ipso quod talia sint, libera esse est necesse, secus nec essent peccata; cuius tamen libertatis abusum specialiter quoque & de Nomine vetuit Sacra scriptura dicens: *Quasi liberi, & non quasi velamen malitiæ habantes libertatem.* 1. Petri 2. 16. Ictus vero negat esse juridice liberum, quod Legibus est vetitum L. 15. §. de Cond. Inst. Quod iterum fugit nostrum Juristam. Nisi fors (ut ad propositum revertamur.) Jus fasque putet: Ut fides Deo, non item hominibus data frangatur? contra illud Apostoli: *Habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.* 1. Tim. 5. 12. En qualia Monstra pariat hic libertinismus.

39.) Quanam autem via & forma procedat, ad suam firmandam sententiam Rabula? Illone dilemmate: *Certum est inquit: quod aut Hungari receperunt Religionem R Catholicam, aut R Catholica Hungaros. Illud posterius est dicere absurdum, quia taliter Religio R Catholica, fuisse debuisset in Hugaria, antequam fuisset Hungaria (Histeron proteron) Certum est ergo (sic enim Concludit Hister noster) quod Hungari receperint Religionem Romano - Catholicam.*

Qui cum unicum hunc in toto hoc contumelioso opere, formalem (ut dicitur) posuisset sylogismum, in illo tamen etiam, erravit per ignorantiam Elenhi, intendendo nimirum; id probare, quod non est negatum ut mox videbitur. quamvis etiam vi formæ peccaverit, quod combinanti terminos patebit. Ut adeo Dilemma hoc illius, magis serviat ostendendæ ruditati suæ in Arte Dialectica, & scientia Historica, quam probando, quod assumsit Themati. Major etenim Propositio, quoad utrumque cornu, in sensu obvio est vera, contra indolem Dilemmatis: quoniam & Religio Ramano Catholica recepit Hungaros in filios, discipulosque, & Hungari receperunt Religionem Romano Catholicam in Matrem, & Magistram, atque sic Concedendo totum: negatur consequentia adeoque uno ictu decutitur utrumque cornu dilemmatis, si cui vero istud esse impossibile videatur

tur, titulo nempe: prioritas, is meminisse debet, matris, & filii nomina eodem momento nasci. Cæterum siue dicatur: Religionem Catholicam ab Hungaris receptam, seu vicissim, manet semper tamen verum: eam repudiari non posse.

40.) Quod vero Religio Romano Catholica prius fuerit in Hungaria, quam Hungari sint conversi, non modo Jure toti orbi Communi, verum etiam fide constat Historica: Jureque aequum communi; fundato videlicet in Dispositione ipsius Christi Domini, qui cum prius voluisset Doctrinam suam, Limitibus Judææ circumscribi ut refert. S. etiam Hieron, L. 4. Com. in C. 15, Matt.) postea tamen demandavit illam cum orbe universo communicari Præcepto illo, Apostolis, Discipulisque imposito: *Euntes in mundum universum prædicate Evangelium omni creaturæ* Marc. 16. 15. a Jure autem isto, quis excluderet Hungariam? Religionem porro Catholicam re ipsa etiam fuisse inter Hunnos, ante generalem Hungarorum conversionem, relatione quoque historica probatur; tum inde quod jam sub Carolo magno reliquæ Hunnorum, & Avaram ædes Sacras habuisse in Regno legantur, tum etiam inde, quod D. Stephanus eapropter potissimum dictus sit Hungarorum Apostolus: quod peculiariter gentem suam ad fidem converterit, non perinde ac alias nationes, ut quæ jam sub ipsius majoribus, in

Hungaria præ nativis Hungaris copiosiores erant, iique Christiani. Legatur Inchoffer in Annal. Eccl. Hung. ad annum. 980.

41.) Sed quid ad hæc Adversarius? nihil certe solidi ac eruditi, bene autem novarum, & confertarum Calummiarum, & quidem in primum eumque Sacrum Regni nostri statum, Prælatos intelligo, veluti *Principis potestatem*, ut ille pag. 6. dicit) *circa Sacra periclitantes*. Novum crimen Incliti SS. & OO. ac quod maximam exigit attentionem, atque investigationem! An non sapiat notam adeo infidelitatis? Si namque se se erigens contra Regiam potestatem civilem, ab hoc crimine vix absolveretur, nescio quid censendum sit de eo, qui ejusdem Regis potestatem circa Sacra in discrimen adducere attentet? Pazmanus e- quidem in sua (de qua mox) dissertatione: im- petitionem Regiæ hujus potestatis ad crimen læsæ Ma- jestatis revocat, Videamus ergo quænam, qualesve sint periclitaciones, seu insidiæ illæ? quas Prælati Hungariæ in Potestatem Regiam moliantur.

42.) Anne ad obsidendam Vindobonam Turcarum incentores & itineris Duces se præbuerunt? quod fe- cisse constat Tökölum! qui ipse etiam se Ducem Hungariæ suis in nummis procudi jussit, Regisque titulum a Turcis, in præmium Hungariæ jure Clie-
telari

telari ipsis obstrictæ, contra Leopoldum legitimum suum Regem accepit. Anne magnam Hungariæ partem Dominatui Rudolphi subdixerunt, quemadmodum subduxit Bocskaius? Qui non contentus Serviciæ Bosniæ ve corona a Vefrio obtenta, Regem insuper se ferebat Hungariæ? Anne illorum aliquis in Regem Hungariæ se se eligi repisa passus est: prout: Bethlemius in Neosoliensibus comitiis adversus Ferdinandum Regem! ut nihil sibi jam deesse ratus sit, nisi quod maluisset ut ab Archi-Episcopo Strigoniensi, quam ab Alvincio ministello suo coronaretur.

43.) Hi autem omnes illius erant Religionis, pro qua sub prætextu Catholicorum, qui se se a conventu toties memorato absentaverunt, defendenda, in arenam prodivit Rabula noster. Cui ego cum plurima possim opponere Fidelitatis erga Augustissimam Domum Austriacam argumenta ab Ecclesiasticis jugiter edita, de eo solum; quod vicinius, & ad huc quasi fumans est, quæro: Qui nam pro Sexu fæminei in Regno nostro successione hæreditaria magis laborarunt, quam Ecclesiastici? Ac nominatim Archi Episcopus tunc Colocensis.

Patria perpende!

Quæ quidem Exclamatio, ut ut ejusdem Rabulæ sit, qua nempe pag. 41. is Regnum universum adversus Sacerdotium concitare molitur, a me tamen
E s huc

huc translata est eo, quod magis Cohæreat cum al-
latis modo exemplis, quam cum illius pag. indicata
egestis maledicentiis. Repeto igitur eandem Epi-
graphen:

Patria perpende!

A quonam hominum horum genere fuerit unquam
potestati Regiæ magis metuendum? ab inermibus ne
Sacerdotibus, an ab armatis ejusmodi subditis, qui
nunquam fuerunt hostes Coronæ, quin simul perse-
querentur Tiaras. Et vicissim. Pacem, crepabant illi
quidem, sed revera palpum obtruserunt opere ipso
respondentes, celebri illi veteris Testamenti, Arcæ
nimirum: Domini, & idoli dagon, in unum fanum
inclusorum figuræ, 1. Reg. 5. & Pauli Quæstio: *Quæ
societas Lucis cum Tenebris.* 2. Cor. 6. v. 14. *omnis
enim homo (ut Cap. 13. est apud Eccli) simile sui
sociabitur. Si communicabit lupus agno aliquando? cum
autem nomine: Dagon & Arcæ, Lucis ac tenebra-
rum diversæ Religiones veniant; indubium est: inter
harum & illarum cultores, veram pacem impossibilem
esse, illam vero, cujus spes promittitur, non nisi
fictum velamen præferre, sub quo interea Acatho-
licismus roboretur ac latius propagetur, valentior
denique evadat adversus Catholicos.*

44.) Rabula quidem pertubatæ pacis publicæ cau-
sas hic in Clerum transferre nititur, dum mutuatis a

Mira

Miraborvio sententiis Ita exclamat: *Tempus tandem advenit, Lacerandi velum Hypocrisis, tempus est exponendi Universali conspectui Passiones Sacerdotales, & populis cognosci facere homines, qui perfidissimis factionibus, salutariissimam omnium resolutionem reddere volunt execrabilem.* Ita ille. Ut mihi succensere nequeat: si ego jure faciam, quod ipse fecit injuria. Exclamo igitur (atque utinam exaudiar) Tempus tandem advehisse, detrahendi Larvam *Philautiæ* seu amoni proprio inordinatæ Protestantium, ac universali Catholicorum conspectui, exponendi causas præcipuas: Curnam illi velamen pacis tantoperere prætendant suis conatibus? Non alijs profecto istud agunt ex motivis quam quia pro comperto habent: Pacis hujus sequelas, suis partibus unice propitias, contra vero Catholicis iniquas fore.

Neque enim pacem petunt, nisi cujus Conditiones sint duæ illæ principaliores, ut nimirum: sine discrimine Religionis ad Majora etiam Regni munia applicentur. Et hæc non sit *Philautia*, quemadmodum ipsis utilis, ita detrimentosa Catholicis: Dignitates Politicas ad huc solis possidentibus?

45.) Tum vero ut Jurisdictio Ecclesiastica, quæ ex primæva Diæcesium institutione ac partitione solius Cleri R. Catholici erat propria, ex post dividatur, ac
cum

eum Ministrellis communicetur. Et hoc non sit iterum *Philautia*, Clero injuriosa & solis Protestantibus favorabilis inordinato eorum amor proprio subseruiens? Quænam autem quæso, tam hebes natio dari queat in orbe, quæ non postulet atque urgeat pacem cujus conditiones quemadmodum ipsis solis propitiæ, ita adversariis sint nocivæ? Catholici profecto nostri, non dico noctuis, quæ tamen saltem in tenebris, sed ipsis adeo talpis, quæ nec de luce vident, Cæciores haberi merentur: si ista non videant. Ego autem adhuc ulterius prospicio, nempe: Nec pacificationem quidem hanc, istis Articulis sancitam fore firmam ac durabilem. Faxint superi: ne posterius oppositum experiantur! ut locus sit hic mutatis pauculis, Versibus illis Horatianis.

*Si Protestantum fors ex me secta roget: cur
Nec sequar, aut fugiam, quæ diligit ipsa vel odit?
Olim quod vulpes ægroto cauta Leoni
Respondit; referam: quia me Vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum,
Bellua multorum es Caput! &c, L. I. Ep. I.*

Cadent quidem cadent (ut spero) iterum aliquando Paerontes hi, Atque utinam multo ante Universale incendium tempore, & sine incendio!

46.) Interea autem si pax publica quærat, Certissimi

tissimi simus: eam in diversitate Religionum tam parum inventum iri quam parum: concordiam inter Arcam Domini, & idolum Dagon, societatem lucis cum tenebris, communicationem lupi cum Agno. Istud docent (ut jam audivimus) Sacrae Literæ, Istud memoriae posterorum prodidere Majores nostri, & Virique sapientes, non solum in lemmate illo: *Concordia res parvæ crescunt maximæ dilabuntur.* Quod certe præprimis de Religionibus est intelligendum. Verum etiam scripto suis in monumentis: Istud denique Confirmarunt Regna & Provinciæ experimentis hodieque lamentabilibus. Nunquam nimirum: Omni no nunquam adhuc accidisse, ut insinuantibus in aliquam Nationem diversis Religionibus: non fuissent mox secuti ingentes motus intestini. Palam faciunt istud: ut Vetustiora omittam) vel prostromorum sæculorum exempla: In Germania Protestantium, In Gallia Hugonotarum, in Anglia Schismaticorum. Ubi quamvis Jacobus 2. Rex. decreverit: Omnibus deinceps liberum fore quæcunque vellet Religionem sequi, turbas tamen non tantum non sopivit, verum etiam in immensum auxit. Hic nempe est fructus Liberi Religionum exercitii.

47.) Atque utinam nec nostrum Regnum, tragica ejusmodi fata corripuissent unquam! Ab ultimo equidem seytharum adventu, duorum fere sæculorum curriculo nullorum Annales nostri meminere Hungaros

inter

inter motuum domesticorum, quamdiu nempe: Unius erant Religionis, At ut primum tempore S. Stephani Regis pars una eorum, alteri saniora dogmata amplectenti renuit uniri, illico perturbata est Resp. in aciem prodeunte Cupa symegieni, nec multo post Gyula Transylvaniensi. Revocata est quidem subinde pax Alma, per eundem Regem Sanctissimum, sed non nisi mediante Religionis unitate sanctita, duravitque eadem inter patriotas, quamdiu iidem perseverarunt in suscepta Religione, exulavit contra, his ab illa se se abscindentibus sub Andrea primo, nec poterat restaurari, nisi effuso (ut meminimus) popularium sub Bela primo sanguine.

Sic posterioribus quoque temporibus nunquam gens nostra contra gentem talibus, quales Bocksaianæ, Bethleminæ, Tökolianæ, Rakoczianæ erant secessionies insurrexissent: nisi Religiones diuersæ eas instigassent. Ut adeo si non aliis argumentis, nostris certe damnis Nos sapere oporteret: frustra publicam quietem in libero diversarum Religionum exercitio collocari, ut pote quod ex indole sua haud sit aptum pacis procurandæ medium, sed potius fons & origo tempestatum. Nec est quod quis hinc concludere nitatur: Errare igitur Regem, errare Comitibus: dum pro motivo indulgendi Protestantibus Liberi Confessionum suarum exercitii, assumunt communem Regni tranquillita

litatem, Probe enim notandum venit : aliam esse temporaneam, aliam stabilem ac firmam Regni tranquillitatem, aliam spem, aliam certitudinem. Rex itaque & comitia, cum nondum possint certe sibi polliceri firmam ac stabilem pacem ex abolitione Hæresum, sperant saltem interimalem ex temporali tolerantia instar minoris mali ad majus malum evitandum concessa. Quamquam in hoc quoque sæpius jam sua Regnum fefellerit expectatio, Ac utinam non fallat unquam etiam in futurum: Non dico quidem: Omnes Resp. perturbationes a diversitate Religionum ortas aut orituras esse, Certa tamen historica fide affirmare audeo: Nullum unquam diversitatem Religionum sine turbis, ac civium seditionibus, in Regnis diu persistere potuisse. Ut pateat: vel hoc unicum, cuius Nationi quietis internæ studiosæ, sufficere debere: ad omnem hæresim e medio sui extirpandam. Ipsa adeo vocis Natione, quæ sectam seu secessionem significat id ipsum suadente.

48.) Quare si Remp. nostram plene ac stabiliter pacatam esse cupimus, Ante omnia omnino curandum est: ut universi ejusdem Religionis simus. Id quod etiam ipse Adversarius extra controversiam ponit. Ut jam nihil amplius restet querendum nisi: Cujusnam? Romanone Catholicæ? An Protestanticæ? Neminem autem puto (modo sanæ mentis existat)

qui

qui non respondeat: Eam unice amplectendam esse, quam præcis omnibus etiam aliis considerationibus, Ipsa adeo recta ratio suadeat esse præeligendam. Certum porro est hanc a Romano dumtaxat Catholica stare. Idque ex propriis utriusque (ut jam in principio memini) Religionis principiis, Romano Catholici enim pro dogmate Fidei habent: Non posse se Salvari, nisi in sua Religione, cum ab oppposito; A catholicis nostri teneant: salutem ipsis esse possibilem, etsi facti fuerint R. catholici. Quid autem quæso, rationabilius dari, aut vel cogitari, queat quam ut illi potius suam mutant Religionem, qui iudicant: Illam non esse unice necessariam ad salutem, quam qui solam suam habent pro salvifica? Cum aliquin ab his aliquid impossibile, ab illis contra: quod iisdem possibile, imo plene Liberum, atque interprete etiam Rabula profus arbitrarium existit, peteretur. Si itaque DD. Protestantes pacem Hungariæ serio, & ex animo desiderant; eam non in libertate, Religionum sed in Convesione ad Fidem R. Catholicam quærant.

Atqui in Anglia (inquiunt) Pax summa viget, in summa Religionum diversitate. Itane vero? Vigeret ne autem illa etiam tunc si omnes Angli fierent Catholici? Vigeret utique & multo magis, quam vel moderno tempore quo nimirum: Religionum causa motus excitantur ibidem non modici Scotis Catholicis

pars

par libertatis Religionariæ exercitium petentibus cum Acaatholicis. Id ut minus nemo vel leviter chronotaxeos noticia tinctus, mihi negaverit: Angliam nunquam tot tantisque turbis domesticis agitâtam fuisse quantis, a Schismatum suorum temporibus ut, nullos notabiliores Regni concursus habuerint, quin de Religione fuisset acriter certatum. Ac si aliqua adhuc pace, per intervalla fruebantur Angli, hujus profecto vera ac genuina causa (quam mox pandemus) non erat prætensum illud liberum Religionis exercitium, quod utinam in nostra Hungaria liberius non haberent Acaatholici! Illic enim nostrates, ineapaces redditæ sunt (ut reliqua taceam) etiam omnium majoris momenti muniorum, ut opportune omnino admonerentur Acaatholici nostri: tamdiu irrationabiliter a se peti Communionem omnium apud nos muniorum cum Catholicis, donec intellectum fuerit: istud fieri in Anglia, non secus ac in Hollandia. Ubi insuper nostri Coguntur: Matrimoniales adeo Contractus ritu Catholico jam initos, coram Civili quoque Magistratu iterare. Sed nec volunt Religionem suam nisi dominantem utrobique nominari. Ut effrontes sint oportet: qui prærogativam hanc apud nos vollicent. Si etenim vel illius meminerint (cujus tamen nunquam poterunt obliuisci (illorum videlicet Religionem a nostra esse deficientem; erubescere equidem debebunt: Negando huic Titulum: Dominantis, quem Angli

suæ Sectæ arrogere præsumunt. Sumant sibi exemplum illi a Vicina Polonorum Rep. quæ hoc eodem, quo hæc scribo tempore, Religioni R. Catholicæ Nomen *Dominantis* suis in comitiis articulo speciali asseruit, sectis aliis ad indultum tolerantiae relegatis.

49.) Quod si quæras: In quonam consistat illa Religionis Rom. Catholicæ dominatio? Ego ad quæsitum hoc trifariam respondeo. Videlicet: Mystice, Dogmaticæ, & Politicæ seu Municipaliter. Mysticam veræ Religionis dominationem, vivis coloribus repræsentat nobis Joannes in sua Apocalipsi, cum ait: *Veni ostendam tibi sponsam, uxorem Agni-Jerusalem novam descendentem de cælo, sicut sponsam ornataam Viro suo.* Quo quidem in Typo, quemadmodum nomine: *Agni.* Venit Christus Dominus; ita per *Sponsam, Uxorem*, intelligitur: Ecclesia, seu Religio R. Catholica. sicut itaque *Ille Dominus est*; ita & *Hanc* pro Domina Venerandam esse clarum est. Mystica nempe: Interpretatione, vera tamen, Mystéria enim non sunt mendacia.. Sed veritates sub velamine latentes. Paulus vero Apostolus ejusdem Religionis Dogmaticam Dominationem, Illi attribuit virtuti, vi cujus: *In Captivitatem redigitur intellectus in obsequium Christi Domini* 2. Cor. 10. Quæ sane definitio, Religioni veræ ita dogmaticæ propria est; Ut ab omnibus, qui salvari velint, obsequium Animi, sola

veluti

veluti Domina Jure suo exigit. Politicam denique seu Municipalem (ut ita dicam) aut externam : Et ad præsens Institutum restrictam, Religionem *Dominantem*, in quavis Provincia, illam esse jure dixeris ! Cui ab aliis debeatur servitus extrinseca, illam verò ab appposito *Servientem*, quæ patiat, & debeat ex dispositione Legum alteri servitutem. Atqui apud nos, Religioni R. Catholicæ debentur certæ servitates a sectis Protestantibus : tum positivæ, tum negativæ eæque, etiam ex recentissimis Articulorum Dietalium determinationibus, uti Compluribus ita Manifestis. Notabiliores earum sunt ; Ac primæ quidem Classis : Ut Sponsæ diversarum Religionum Matrimonia non Contrahant, nisi assistente Parocho Catholico. Ut si alterutra pars Contrahentium Orthodoxa sit, proles utriusque Sexus Patris Religionem sequantur &c. Ad alterum autem Classem pertinent Prohibitiones illæ : Ne in festis fori Catholicorum, ab illis opera servilia palam tractentur. Neve Apostasia, sit libera, seductio vero ad eam, imo vel invitatio gravissime prohibita. &c. Sed quod utraque : positivarum juxta ac negativarum servitutum genera Complectatur est universale illud interdictum : Ne quidquam ab A Catholicis attentetur, quod Romano Catholicæ Religioni quodpiam inferat præjudicium. Quæ omnia cum non modo in favorem, Verum etiam ex solius Religionis Ortho.

Ortnodoxæ principiis, adeoque Imperio promanaverint. Quis neget: Eadem totidem esse argumenta, Dominantis in Hungaria Religionis R. catholicæ; Possessionem, uti justissime adeptæ, ita per octo j m Sæculorum curricula (Adhuc enim Dux Gejza plenariam Eidem toto Regno Contulit libertatem) ininterrupta serie pacifice ad Nostram usque ætatem Continuantis? Non utique sicut apud Anglos & Hallandos; quorum a Romanis sacris defectioni: Rebelliones & Schismata Originem, opressiones Catholicorum præbuerent incrementum. Ut proinde nequaquam liberum: (Quod Adversarii jactant) horum in Sacris exercitiis (istud & enim admodum limitatum permittitur) sit pacis apud eas gentes causa, sed potius: quod ibidem pars pressa existat Catholica, quæ ad pacem, & patientiam Evangelicam est magis formata, quam A catholicis Ev. Docent hoc omnium temporum & Locorum sed præsertim Lutheri & Calvinii tempora de quibus cum Veritate dixeris illud scripturæ: *Et, curabant contritionem filiarum populi mei cum ignominia*; dicentes: *Pax, Pax, & non erat Pax* Ier. 6. 14. Ad experientiam priorum Sæculorum appello! Odiosa sunt ista fateor, nec nisi invito extorta! sed (ut jam §. 80. quem videsis præmonui) Rabulam ita Miscere in Lutulenro hoc opere susdeque omnia, ut videatur impossibile ipsum debite confutare, quin ho-

mo *Scarabæum* sequatur : *Bogár után indúlyon*, caute-
tamen ne & ipse inficiatur.

50.) Deinde : si partes adversæ audent nobis ob-
jicere Tomorium : AEpiscopum quondam Colocen-
sem ; cur ægre ferant : sibi Regeri Bocskaium ? præser-
tim cum ille non fuerit seditiosus, sed solum infelix

Nec tam suo, qnam aliorum vitio, Procerum nem-
pe æmulatione, & communi, id temporis Nobilium
luxu. Iste enim est status ille Hungariæ, de quo qui-
dam Ministrorum Ferdinandi dixisse fertur : *Nunquam*
sibi visum, sed nec auditum esse : Nationem aliquam
tanto cum júbilo perivisse, ac Hungaricam! accessit
luxui vilipensio Regis, ac tandem intempestiva glo-
riæ invidia, qua conflictum acclerandum urgebant :
ne participes Victoriæ nanciscerentur suppetias,
quas jam undique appropinquantes intellexerant.

Quamqnam istud prodiit Regis & Regni crimen
Joanni de Zapolya potissimum tribuant: Brutus in
Hist. M. S. Herbersteinus in Commentariorum Mo-
scoviticarum pag. 148. Ferdinandus Rex in Diploma-
te Anni 1527. Hungariæ ordines in Comitibus anno
mox laudato celebratis, & alii scriptores, quibus gra-
ve credibilitatis argumentum. Superaddit David Rohnai
in suo M. S. monumentorum volumine, quod qua

Actuarius Agentis apud portam Othomanicam Transylvanici, Constantinopoli diutius degens ex variis tabulariis conflavit, quodque nunc in Bibliotheca Pataviana Colocæ asservatur.

In eo enim Parte 2^a monum. primo. No , VIII. §.
 „ 20. leguntur sequentia: Mikor a bóldogult néhaj
 „ Szulimán vitéz, Császár, a Mohácsi harcra mene ,
 „ negyven ezer magyar erdélyből azért nem egyeze
 „ meg a Budai királyal Lajos királyal. a Török táborn
 „ azért nem ütötte meg hátrul ; hogy jó akarója, és
 „ baráttya vala, az akkori hatalmas Császárnak.
 „ Melly jó akaratnak praestálásaért azon hatalmas Csá-
 „ szaris a Budai Királyságot, néki conferálván, és
 „ sok Török hadot adjungálván János Király mellé
 „ apprehendáltatta Budát. Hæc ex scriptore memorato.

Nec ulla probabilis ratio subesse videtur, quæ veritatem monumenti illius, in quo ista Continentu dubiam reddere possit. Neque enim aliud est, quam ipse Libellus supplex, quem Gabriel Betlehem, & Firdericus Palatinus, septemque Nationes Germanicæ porrexerunt Turcarum Imperatori, per suos legatos patrocinium, & subsidium ab eodem adversus Ferdinandum 2um postulantes. In quo sane libello, admodum periculosum fuisset, rem ejusmodi pro argumento petitionis allegasse, cujus falsitas facile detegi poterat ab iis apud quos nondum ante lapsum sæculum acta fuisset. Et reapse libellus

bellus prædictus, lectus ac ponderatus est in plenario Divan seu consistorio Ministrorum Turcicorum, quin narratio allata pro minus vera fuisset habita.

Non tam in Tomorium itaque, quam in Zápolyam conferenda est causa cladis Mohácsianæ. Quem nempe: & sua ambitio, qua Coronam affectabat, & Verböczi ad Palatlnatum sub illo obtinendum aspirantis sufflaminatio ad ruinam hanc permittendam infligebant.

§1. Cæterum Tomorii etiam infelicitatem alter Prælatorum postea compensavit pari felicitate: Cardinalis nimirum: Leopoldus Kollonitzius, & Ipse olim Archiepiscopus Colocensis, ac subinde Regni Primas. Hic Vir etenim est ille, qui, ipso Imperatore Leopoldo, litteris Romam missis testimonium petribenre, *Vindobonæ ab obsidione Turcarum liberatæ magna pars exstiterit.*

Puto autem: ex illa barbarorum depulsione non minus bonorum; quam ex Mochcsiana clade: Malorum redundasse in Hungariam? producat nunc pars adversa: vel unicum fortis suæ ducem, qui illata per decessores Regno vulnera, ita Consanavisset, vel fors illum quoque Sacerdotem Rom. Catholicum (Phrasi uter Adversarii) noxium fuisse dicet Reip. Quæ quidem summa foret impudentia, & ingratitude.

Nihil horum inquires; neque enim hic agitur de potestate Regis Hungariæ circa temporalia sed circa Sacra. Bene habet: Quis autem eam, & ante omnes in Hungaria, quisve fundatius, & efficacius propugnavit unquam, atque Cardinalis Pazmanus? Et quidem adversus ipsam adeo curiam Romanam, quatenus videlicet; ad Jura Regis Apostolici tuenda necessarium esse arbitrabatur. Sed ut recto tramite progrediamur, edicat nobis Rabula:

In quibusnam Constituit Potestatem Regis Hungariæ circa Sacra, hoc primum? deinde vero: Quænam sunt Sacerdotum contra eam molimina? hac alterum: Remittet ille me ad pag. 18. & seqq. ubi asserto 60 ad Utrumque responsum esse existimat.

Complures paginas occupat illud, quas omnes, quia per extensum transcribere mihi molestum, lectori foret tædiosum, compendio utar, ea nihilominus fidelitate, qua speculum ut ut parvum (si tamen nitidum sit) res sibi objectas vivaciter repræsentat, esto eæ in se sint informes, quale est hoc accusationis argumentum. Sic enim habet. *Potestas Regis circa Sacra consistit in eo, ut leges circa Religionis exercitium, & omnia externa Sacra possit Rex Constituere, mutare, tollere: Si ergo (pergit porro.) Sacerdotium hanc potestatem sibi appropriaverit, actum erit de Constituti-*

stitutione Hungarica, fiet enim: ut exulstram legis lationis potestatem circa Sacra sibi proeuret, ut eandem habendo sortem, infallibili manu librare pergat. nihilque possit ille, nisi ut Sacerdotio, servire debeat, Ita quidem Rabula, sed pro more suo.

Tam generice, vage, & indigeste universa ut contra illam adeo legem commiserit; quam Horatius in Arte primam præstituit scriptoribus, metris sequentibus.

*Humano Capiti cervicem pictor equinam
Iungere si velit, ex varias inducere plumas,
Undique Collatis membris, ut turpiet atrum
Desinat in piscem, mulier formosa superne,
Spectatum admissi, risum teneatis Amici!*

(2.) Et quis quæso est, qui risum teneat, videns hic Potestati in Sacra, Regibus Orthodoxis: veluti humano Capiti concessæ jungi, instar Cervicis equinæ potestatem; Non solum, quam heterodoxi suis deferre solent Principibus; verum etiam cujus potiebantur Imperatores olim Ethnici: *In omnia nempe: omnino Sacra externa* Inducique insuper eidem *Varia membra & plumas: Legislativæ nimirum: Potestatis, & Libertatis manuum seu Sacræ Jurisdictionis* Sacerdotio subducta, Ut tandem *desinat in piscem mulier formosa superne,*

Legerit nimirum (Si tamen legit) præclarus scilicet : Jurista noster ? Lege prima §. 2 ff. de Just. & Jur. ab Ulpiano : Jus publicum constitui , in *Saceris, Sacerdotibus, & Magistratibus*. Sed non advenit Eum Loqui pro ratione temporum suorum, & statu Reip. Ethnicæ , quibus Reges & Imperatores erant simul Pontifices Maximi, qui proinde directionem Sacrorum, & Sacerdotum sibi dedicabant. At in Rep. saltem Catholica, directio hæc, est pnes Pontifices Ecclesiæ Cap. 10, Const. & Cap. 4, de Judic. Id quod Constantinus, & alii Imperatores, ac Principes Christiani agnoverunt : Neque in Sacra se se intromiserunt negotia, nisi in quantum : Advocatorum, Defensorum, & sumorum, Ecclesiæ Patronorum, manus ac ratio exigebat. Nunquam autem illud sibi competere existimabant : *In omnia Sacra, ut ut externa*, prout Rabula apiolatur, vel potius adulatur.

Nec puto exstare ullum, Regum; esto fors herodoxum. Attamen subditos habentem etiam Catholicos, qui risum, quin & indignationem teneret, si hæc ex alloquio Rabulæ intelligens; ulterius eundem percontaretur : An ne ergo putas tu : etiam Sacramentorum, tum conficiendorum, tum suscipiendorum ritus omnes externos, vel inter Catholicos subditos meos me mutare ? atque etiam exempli causa, in ipsa illorum adeo Missa præter oblationem Consecrationem, &

sum-

sumptionem alias carimonias alterare? Azymi ad hæc & fermentati materiam pro illis determinare, populoque insuper meo Calicis usum promiscue concedere vel denegare? sed & censuras vestras ferre aut auferre. Omnem denique Ecclesiæ disciplinam anteriorem, ad meum nutum formare: ac (ut tu dicis), Constituere posse? Si hæc inquam: aliquis Principum vel heterodoxorum ex Rabula percontaretur, hic que eidem ex placitis suæ doctrinæ responderet: *Ista omnino fieri posse: eo quod omnia recensita, essent Sacra mere extranea*, adeoque Principum potestati directivæ ac legislativæ subiecta. Is Profecto hominem. Jam non risu, aut indignatione, sed potius commiseratione dignum esse judicaret; atque ad domum eorum deduci juberet, qui Helleboro, aut Anticyra curantur.

§3.) Cum quo proinde, utpote: Si non deliro, Idiota certe & hac in materia peregrino neque ego ulterius tricabor, de qua alioquin ex se etiam odiosa, rerum quoque peritiores prudentius tacuissent. Atque utinam nunquam & nusquam, sive in Scholis, seu inter scriptores, excitata fuisset quaestio: *De limitibus Sacrae Civilisque potestatis!* Cujus nempe: decisio neutiquam pendeat a privatorum opinionibus, possitque semper, ab utriusque Reip. Capitibus, cernensuris quibuscvis casibus pro re nata definiri, ac

in

in particulari accommode ad circumstantias determinari.

Quin opus sit generalibus scriptorum tractatibus, & abstractivis altercationibus, quibus videlicet: ad hæc usque tempora teste experientia, nihil effecerunt; nisi quod discordias seminaverint, & aluerint inter Sacerdotium, & Imperium, cum ingenti Religionis in in medio positæ detrimento. Ut merito Petri etiam de Marca hujus instituti libris, loco Tituli, *De concordia* substitueris: *De Discordia Sacerdotii, & Imperii*. Quare providentissimum adhuc erat complurium Acadæmiarum statutum, prohibens. ne vel mentio in Scholis fieret periculossæ hujus materiæ. Quam etiam Szelepcsenius Primas olim noster, accersita Cleri Hungarici congregatione in famosis illis Cleri Gallicani 4. propositionibus reprobavit, optandumque omnino foret: Ut Clerus Hungaricus Primatis ac Majorum suorum hoc in genere definitionibus insisteret, illo etiam ex motivo: quod revera quantum ad Potestatem Regiam circa Sacra attinet, universæ hæc disputationes nobis prorsus inutiles existant, minimeque Cohæreant cum systemate Regni nostri.

54.) Nos enim Hungari vi ipsius Constitutionis, qua res nostræ Ecclesiasticæ juxta ac Civiles continentur, de potestate Regum nostrorum circa Sacra vel dubitare prohibemur, si non aliunde: Auctoritate Bullæ

Bullæ etiam sylvestrinæ, qua S. Proto-Regi nostro Stephano, ejusque successoribus: *vices Summi Pontificis in ordinandis Ecclesiis concessas* esse indubium est. Ut merito explodendi sint, qui eam S. Sylvestro abjudicare nituntur, prout etiam jam explosi sunt a compluribus nostris scriptoribus, idque tanta Copia, & vi argumentorum, ut iis quidpiam superaddere, esset: ligna (quod Horatius Lib. 1. Sat. 10. ati.) *in sylvam ferre*. Non igitur nisi ex superabundanti adjicio: Magnam, Si non maximam eorum dementiam esse, qui Bullam sylvestrinam, eo potissimum fine volunt esse apocrypham, ut qualicunque fulcimento fiment caducam illam opinionem, qua Lectori persuadere conantur. S. Stephanum, & Hungaros, fidem Christianam, non a latinis sed Græcis accepisse, adeoque Romanum Pontificem in sui conversione ab iisdem non fuisse agnitum pro Universali Ecclesiæ Capite.

Cum tamen irrefragabili Historiarum fide constet, id temporis Græcos, juxta ac Latinos perstitisse in Papæ obedientia, Unione ultra & citra conversionem Hungarorum dimidio circiter sæculo perdurante, a Photiano nimirum: Schismate Sopito, usque ad ætatem Michaelis Cæsararii, *Sed ut ut sit de hoc, illud sane extra controversiam est*: A nemine successorum, Sylvestri Papæ, Bullam in dubium revocatam. Imo, recentius a Clemente XIII. in confirmatione Tituli

Regis Apostolici stabilitam, usu denique perpetuo roboratam esse.

Quatenus videlicet: in compluribus Regni nostri comitiis legamus; Articulos circa Sacra conditos; ut adeo congrue Diatas nostras nomine: Regio Ecclesiasticarum synodorum insigniveris, quæ nempe: Quod „ Petrus de Marca. L. 6. de contordia &c. cap. 24. „ N. 5. apud Bened. XIV. L. 1. Syn. D. C. 1. N. 2. „ de similibus synodis refert (non ex Episcopis solis „ constarent, verum etiam ex Optimatibus, & Co- „ mitibus Regni &c. Ut omnium suffragiis leges con- „ derentur, ad utramque politiam: Ecclesiasticam, & „ Civilem disponendam, “ Unde consequens est: Regis nostri Potestatem circa Sacra iisdem Principiis fere regulari, quibus Potestas ejusdem legislativæ civilis: tum ratione habita legum diætaliter condendarum, tum etiam quoad mandata extra comitialia, Disciplinam Ecclesiasticam respicientia. Priora nempe: illa robur suum non obtinere sine consensu Regni, hæc vero vitam Imperantis haud excedere, nisi a successore renoventur.

§§.) Neque pugnare cum Potestate hac Regia, si contra statuta hujusmodi extra comitialia, Repræsentationes suas forment Ecclesiastici, dum nempe: videntur eadem Sacris canonibus, aut jam conditis in
eodem

eodem genere Patriis legibus adversari. Sicut Dicasteria ac Comitatus Regni non possunt rei argui diminutæ Potestatis Regiæ civilis, si contra Intimata, aut Resolutiones Regias recurrant ad suam Majestatem Sacratissimam.

Dum illa judicant constitutionibus Patriis contraria, Regnoque præjudicosa. V. sup. §. 24. & 25. siquidem, *Ipsa etiam sua Majestas SSma jam ostendit, se illegalem, & arbitrariam Dominationem in Hungaros non querere.* (Sunt verba ipsius Rabulæ pag. 27.) Quæ ego transsumsi, non quasi illius opus haberem auctoritate, sed ut rationem redderem dicti mei, quo in Principio statim monui lectorem: *nec quidem verum dicenti esse credendum*, quod id ipsum fallendi causa ageret. Substituo itaque illius sententiæ, modestiorem, & nihilominus graviolem, illam nempe Juris consulti: *Digna vox est Majestate Regnantis: legibus alligatum se, Principem profiteri, revera majus Imperio est submittere legibus Principatum.* L. 4. C. de LL.

56,) Rex ergo noster, duas potissimum habet Regulas, quali totidem limites suæ circa Sacra potestatis. Quarum primam posuit Ille, quo nemo Regum nostrorum; melius novit sphæram suæ hujus activitatis. Ipse nimirum Proto Rex noster: Dum DD. L. 2. C. 2. ita præcepit: *Ut Res Ecclesiasticæ providean-*

deantur, regantur, & gubernentur, atque dispensentur, secundum canonum Authoritatem. Regula autem altera Potestatis ejusdem illis continetur legibus, quas Reges, & Regnum in præcedentibus comitiis circa Sacra præstituerunt, quarumque memoriam suscitatur a. 3. 1715. sed in orbitam revertamur. Ad hoc itaque, ut Adversarius evinceret: Prælatos, Conventumque illum Catholicum, læsæ Potestatis Regiæ circa Sacra existisse Reos, oportuisset: primo quidem casus omnes singillatim specificare, tum vero eosdem reapse contigisse convincenter probare, ac demum: Auctores eorundem evidentibus prodere indiciiis. Quod cum haud præstiterit non æquum Accusatorem, sed iniquissimum calumniatorem se esse ostendit.

57.) Duæ autem illæ, quæ pag. 20. & 21. apud illum proponuntur quæstiones, nimirum primo: *Num Princeps se aliarum per nationem receptarum Religionum caput dicere queat?* Item: *Num illi fides servanda sit, qui Romam non audit?* sunt huc invita omnino Minerva intrusæ, & prorsus impertinentes. Vel enim pro ut hic inducuntur, respiciunt temporalia? & tunc saltatur extra Rhombum; vel spiritualia? & tunc transitur ad dogma: Quæ tamen ipse Adversarius, jam in principio paginæ citatæ subduxit Potestati Regiæ. Argumentum itaque supra allatum non majoris roboris, est quam si quis in re simili diceret: Invadere Per-

sonam

sonam Principis, est crimen læsæ Majestatis, ergo si Petrus id patravit meretur pœnam legalem. An vere reapse sit ab illo patratum, nullo probare valeret indicio. Petrus profecto propterea nec vitam, nec bona amitteret, sed nec accusator Talione esse afficiendus, verum potius Cataplasmate curandus, non secus ac ille Ennii saucius qui suum.

Saxo subito cere (comminuit) brum.

Nihilominus quis non stupefeat super infandis Declaratoris, dixero: Declamatoris hujus calumniis, qui ut ut nec uno quidem exemplo potuerit ostendere: aliquem Prælatorum Hungariæ, qui Potestati Regiæ circa Sacra insidiatus, aut adversatus fuisset, ejusmodi tamen maledictis Sacerdotium læcessit, ut si illa effutivisset, in sortem hominum esto infimam, vel ipsa tamen æquitatis naturalis ratio exigebat: ne res silentio, & impune præteatur. Canone quidem 7. & lege 10. de Epp. & Cleric. Judicibus secularibus, præcipitur? *Ne injurias Episcopo illatas patiantur esse impunitas, Neque expectent: ut Episcopus ultionem deposcat injuriarum.* Divus autem Proto Rex noster super illa Christi Domini verba, *Nolite tangere Christos meos.* Ita commentatur, *ille autem tangit Christos Domini, qui eos vel reprehendit, nedum ut falsis criminibus fadet.* DD. L. 1. C. 3. Colligam

ea majori parte in unum Elenchum, quo magis appareat Rei indignitas.

§ 8.) Primo itaque, posteaquam Rabula instar præambuli præmississet, pag. 6. & repetisset pag. 18. *Per Sacram illum Conventum Catholicorum, Principis potestatem circa Sacra periclitari*, transtulit suam bilem ad universum Sacerdotium, egressitque sequentia: primo: *Nunquam pejus tutamentum, bonum Regem, & sanam legem habere posse, quam in manibus Romano vinculo vinculatis*, pag. 8. & 21. secundo (*Romam habendam pro fallaci, & barbaro imperio* pag. 32. Tertio) *Ostensumque jam fuisse factò ipso, Sacerdotum nostrorum: Regem, non Judicem Religionarii exercitii, sed tantum voluntatis Sacerdotalis executorum esse debere* pag. 40. Quæ quidem dictæ licet admodum atrocia, seditiola, Schismaticæque sint, non est tamen cur ego censurem eadem, cum, jam olim in Laurentio Valla fuerint Censurata: Is enim ob ejusmodi propositiones, Neapoli: captus, incarceratus, Virgis denique caesus: est, scriptis ejusdem rogo adjudicatis: His nihilominus longe deteriora sunt, quibus Rabula pergit ulterius quoque impetere Sacrum ordinem.

§ 9.) *Ob passiones videlicet (ut ille ait) Sacerdotibus ipsis proprias, & quasi innatas; Quales. V. G. sunt: Passio dogmatizandi, passio interpretandi; Passio Hiarehæ,*

rehic, passio imperiosæ indoctrinationis, passio potestatis clavium, passio independentiæ, passio exemptionum, passio externæ protectionis, quæ omnia civem destruunt, ut faciant Sacerdotem. Hæc, & his plura pag. 22. & seqq. Vesanus hic Rabula, eaque tanto impetu, ac intemperie ut nescias: homo ne sit, an aliud aliquod animal? ut proinde recte ei applicueris illos Horatii de Arte versus.

*Nec satis apparet: cur istud fastidet: utrum
Minxerit in Patriæ cineres, an triste bidental
Moverit incestus, certe furit, ac velut ursus
Objectos Caveæ valuit si frangere Clathros. &c.*

Si quidem ipsas adeo spirituales Sacerdotum dotes, ac prærogativas convellere, & in vitiosa passionum monstra transformare nititur, pravis eorum insistentibus vestigiis, quos jam olim Poeta redarguit:

*At nos virtutes ipsas invertimus, atque
Sincerum cupimus vas incrustare: Hor sat 3. L. 1.*

Sed quid hoc homine facias? nisi ut Talione luat, ac quod texuit retexat, palam denique deprecando prædicet: Sacerdotibus videlicet Romano Catholicis a Christo Domino, & Ecclesiæ, speciales ac proprias quasdam esse collatas prærogativas, Quales sunt: Potestas

dogmatifandi id est: docendi, potestas interpretandi scripturas, potestas dispensandi Sacramenta, ac signanter Potestas Clavium, Potestas exemptionum Personarum a foro seculari, potestas immunitatum a sordidis aliisque, cum statu Clericali incomponibilibus muniis, Potestas Protectionis obtinendæ a brachio seculari contra persecutores &c. Quæ omnia tantum abest, ut civem destruant; ut etiam perficiant, exaltentque dum faciunt Sacerdotem.

60.) Et nisi ista pro veris, certisque habeantur; jam non ordinarios modo Presbyteros, verum etiam omnes Episcopos, Sanctos Patres, ipsosque adeo Apostolos; noxios Reip- cives existitisse est necesse, ut qui iisdem præditi fuissent, facultatibus quas Rabula iste, pro noxiis habet passionibus. Sed ita fere fit: ut qui maxime passionati sunt, in aliis, omnia pro passionibus suspiciant, ad eum plane modum, quo Ictericis universa flava apparent. Quod autem Rabula hic, innumeris, nec solum qualibus vulgo homines laborant, sed exoticis iisque indomitis prorsus agitur intemperis, domi forisque adeo notum est, ut supervacaneum foret eas recensere. Hic satis sit dixisse: eundem deteriorem esse filio prodigo, Quamvis enim in hoc sit eidem gemellus, quod nulla non, qua ille, se contaminaverit turpitudine, in eo tamen evasit malitia longe superior: quod Is teste Evange-
lio fuerit filius Patris Familias Junior; hic contra jam
Pater.

Pater-Familias deliraverit. Ut proinde ætas, quæ filium prodigum excusare poterat hunc inexcusabiliter condemnet. Dignum denique reddat, sententia, quam S. Hyeronimus olim tulit in similem Rabulam: Grunnionem, & Epicuri de grege Porcum eum nominando.

61.) Et tamen horrendum hoc tot, tamque brutalium Passionum mancipium, quod summi loco beneficii sibi ducere deberet: si vel infimum hominum genus ipsum, veluti per supererogatoriam dumtaxat gratiam receptum, aliqua dignaretur humanitate, audet vocem attollere, & Sacrilega sua lingua, dicatas DEO personas inauditis laceffere contumeliis, ac nominatim pag. 40. absque proba, adeoque irrationabiliter ita calumniari: *Prædictum Sacerdotii corpus, viribus animosum, honoribus imperiosum, provenibus exorbitantibus præpotens, quod non Patriæ, sed Dominationis humanæ, servilis fidei, & obsequii cum Regno nostro incomparabilis obligationis iuramento obstrictum est, denique omnia, quæ hominem tangunt, sive afflandi sive emovendi potestate præditam formidabile est.*

62.) Itane vero? ergone Hungariæ quoque Prælati (ne quid de aliis dicam) Regno nostro adhuc fuerunt, suntque etiamnum formidabiles? Illi nempe

Prælati, qui tot, tamque illustres magnatum fundarunt Familias? tot plebeis nobilitatem procurarunt? tot nobilibus media opum, dignitatum, & honorum obtinendorum suppedintarunt. Quove continua ac indefectibilis foret idoneorum in Regno subjectorum successio, tot seminaria, & Convictus erexerunt, deque suo dotarunt, tot oppida, ac Civitates impopulaverunt, quæ, si Episcopi, & Capitula non incoluissent, hodieque squallerent: Varadinum certo, ante Annos 70. pago erat similis, quam Oppido: Ut Carolus 12. Rex Sueciæ a clade pultavenſi reversus, illudq. prætervectus, miraretur: Quod Magni prænomine insigniatur! Episcopi & Capitulum effecere: Ut jam nomen & omen habeat. Quantum denique iidem aris, aliorumve subsidiorum fugandis, coercendisque hostibus barbaris contulerunt.

Quæ quidem qualia, quantave sint Reip. commoda, & ornamenta, tum vel maxime pateret, si repente tollerentur. Desine igitur tandem culumniari Rabula impie: Si non horrore ingratitude tot tantisque Patris Patribus injuriis; at saltem: Sacrilegii, quod vi Regulæ, etiam in Corpore Juris nostri ad calcem No 7º positæ, Episcoporum persecutoribus imputatur. Sed quid ego Sacrilegii intentione territo eum, qui Sacerdotium averſatur, cum in ipſo Sacerdotii odio, sacrilegii jam insit enormitas. Facilius pe-

netrabunt Crassam illius pellem arma illa Ciceronis :
Jamme vides bellua, jam ne sentis : *Quanta sit frontis
sue inverecundia?* Quanta oris licentia, qua Sacerdo-
tes Romano-Catholicos, universe noxios, quin & formi-
dabiles esse Reip. proclamas? Ast Æthiopem lavo.

Neque enim proclamât solum istud Rabula, verum
etiam, quo dicta sua, credibilis reddantur compa-
rationem pag. 22. instituit interitatum Sæculerem,
& Sacerdotium : Quænam videlicet pars plus laboret
pro Republica? Verum quia hæc compartio, non odi-
osa solum verum etiam interessata est, ego ad D. Proto-
Regem nostrum provoco : Ille est primus Legislator
noster, Conveniens est; ut in illum compromittamus;
En autem illius sententiam DD. L. 2. C. 4. prolaram
*Scitote fratres cuncti, quod supra omnes laborent Sa-
cerdotes.*

§. 1. *Unus quisque enim vestrum, suum fert labo-
rem proprium; illi vero & suum, & singulorum.*

§. 2. *Ideo sicut illi pro omnibus vobis, ita & vos
omnes pro eis summopere laborare debetis, in tantum;
ut si necessitas fuerit, animas vestras pro eis ponatis.*
Quæ cum sit Autoritas summa, summam etiam oportet
Rabulæ esse Falsitatem,

Prætereo cætera, quæ ibidem, & alibi conglomerat

Porphyrius iste maledicta, quoniam ex istis liquido patescit: eundem sub specioso Reipublicæ, Regisque defendendi prætextu, non alio collineasse, quam ad deprimendum Romano - Catholicum Sacerdotium. Quamquam in hoc quoque vulpinetur: neque enim Regis, Regnique id, sed Acatolicorum suorum agit causa, probe gnarus; nihil posse evenire pro hæresibus in Hungaria propagandis, firmandisque efficacius; quam si Prælati e numero statuum expungerentur eo quod quamdiu illi stationem suam retinuerint, impossibile sit ut hi ultra Tolerantiam eluctentur. Hinc illæ quoque machinationes, quibus statum Ecclesiasticum, aliis etiam muniis privari volunt iidem.

Ut ut & istud longe alio spectet, quam Videri velint; spe enim conferendorum subinde Dominis Sæcularibus muniõrum Politicorum, quæ adhuc Prælati gerebant, hæc se agere prætendunt, re autem veræ ut Authoritatem Ecclesiasticorum elevent, Fideique veræ defensores, in Regni Dicasteriis, & Comitatibus, diminuunt, quo sic ipsi latius Liberiorque grassentur. Nam quod eosdem Prælatos e numero quatuor etiam Regni statuum intendant esse expunctos: Cætera inter mala, fabam in suum quoque Caput imprudentes cudunt, si enim status Omnium primus queat aboleri, cur non & tres reliqui? Quo fieret, ut dum umbram ossis Unius captant, tria reipsa amittant,

tant, ipso cane æsopico, futuri triplo infeliciores.

63.) Quod vero Ecclesiasticos eosdem *Proventibus quasi exorbitantibus* præpotentes (ut audivimus) *Rabula* præululante allatrent, jam non modo æsopicum agunt canem, verum obvium quemvis, in quem *Vulgaris illa* cadere possit *paræmia*:

Dum canis os rodit, Fratrem quem diligit, odit.

Beneficiatorum siquidem bona, per caninam amordentes invidiam, quo alio Collineant; nisi ut proximum, tametsi fors sibi sanguine junctum deprædari desiderent, ac frustum aliquod Possessionum ejusdem, quaqua demum ratione pro se avellant. Immemores illius, quod sicubi in hac certo sparta locum obtineat, nescio cujus Poetæ: *Male parta, Male dilabuntur* Veterisque etiam Hungarorum: *Nagy kontz esk ki a szájabol.* Eo quod Possessiones Deo dicatæ, multis, adeo que fortioribus vinculis sint adstrictæ Ecclesiis, ut solvi nequeant nisi manu Pontificia, demptis ijs quas jura: Terrulas nominant. Nec est, quod quis spem notabilioris offæ alicujus obtinendæ sibi hic faciat; ex vanis imperitorum quorumdum Sermonibus; Divam nempe: Mariam Theresiam facto jam suo ostendisse, Potestatis Regum Hungariæ esse: Archi & Episcopatus in alios plures dividendi: Præterquam quod enim exemplum istud, huc sit inapplicabile; ubi nimirum: Adversarii circa Sæcularisationem bo-

norum Ecclesiasticorum toti occupantur; merum præ-
 tirea somnium est hominum, peculiis Clericorum in-
 hiantium: Partitronem siquidem illam, qua de sermo
 est Theresianam, cum annutu Papæ factam fuisse,
 Si nihil aliud, confirmatio certe Romana, pro Epi-
 scopis Novarum illarum Diacesum requisita, & Im-
 petrata satis (ut opinor) docet. Recentius vero
 quod de promo argumetum, idem ipsum quam luci-
 disssime probat. Quæro enim: Quid rei sit: Quod
 modo memorata Diacesum partitio, effectum stabi-
 lem sit sortita; avulsio contra illa Episcopatus Segni-
 ensis, quæ per Josephum Imperatorem non ita pri-
 dem attentata, atque aliquot jam annis usurpata
 fuerat; in irritum abiverit? nisi quia prius illud ne-
 gotium Authore (ut dici amat) Prætorè summo nem-
 pe Pontifice, istud ab opposito, Eodem inconsulto
 fuerit peractum? Nec multo antiquior est casus, cu-
 jus meminit Cl. Schmitthius in Vita Primatis Ni-
 colai Cákí; Cambiatum videlicet, volebat Camera
 Regia Sancto-crucense Dominium cum aliis Fiscali-
 bus bonis, finem tamen assequi non aliunde nequivit,
 nisi defectu solennitatum Ecclesiasticarum ad hujus-
 modi Mutationes Titulo: *de Rebus Ecclesiarum non*
abalienandis, a jure requisitarum. Frustra igitur a-
 gunt, quicunque umbratilibus hujusmodi offis pascun-
 tur, quibus nec se satibunt unquam, nec publico pro-
 derunt, imo utrique Reipub, seu non modo Sacræ

sed & profanæ nocerent plurimum, si voti damna-
rentur.

64.) Ut proinde si vel e numero bonorum Patriæ
Civicum essent, Conversis studiis, augeri potius quam
diminui proventus Ecclesiasticorum optare deberent,
idque ipsius adeo primi Fundatoris Sancti Stephani
Regis nostri exemplo, sanctum suum Filium ita hor-
tantis: Fili mi, ferventi studio debes invigilare: in Sancta
Ecclesia de die in diem, ut potius Capiat *augmentum*,
quam derimentum patiatur. Inde enim Reges Augu-
sti dicebantur, quia augebant Ecclesiam. &c. DD. L.
1. C. 2. §. 4.

Prævidebat nimirum Sanctissimus Monarcha: Hun-
gariam eo Feliciorē futuram etiam in temporalibus,
quo opibus valentiores habuerit Ecclesiasticos: Natura-
li etiam id ipsum ratione dictante, cum enim Uxore
ac liberis carerent, consequens erat: Ut quæ ipsorum
usibus superessent in Culturam utriusque Reip. im-
pendantur. Quod ipsum eventu quoque affatim com-
probatum esse, & nos brevibus nuper, ostendimus,
& alii longioribus Elenechis Benefactorum Ecclesiasti-
corum orbi repræsentarunt, & viva insuper ac vi-
gente etiamum imagine exhibet Ditio Pontificia.
Quæ enim quæso orbe universo Provincia datur: Sive
scientiis, artefactisque cultior, sive populo nume-
rosior

rosior, atque Romana ? Ut adeo in communem quasi abierit herulorum regna visitantium Regulam : Romanam ultimo loco esse adeundam, secus futurum : ut quid quid illa penitus inspecta ullibi locorum visu dignum se se obtulerit, nihil magis opere rari, novique appareat, Rerum denique Romanarum Comparatione vilescant pleraque. Unde autem tantus Regionis illius splendor, ac felicitas nisi partem maximam a Sacerdotiorum, animos ac Corpora humana excolentium opulentia ?

65.) Dices tu quidem : Hungariam nostram ante omne Sacerdotium Romano - Catholicum felicissimam extitisse ? At ego eandem minus felicem fuisse fidenter pronuncio : Nullum enim Regnum esto viribus, & opibus potentissimum, ex vero felix dici ac beatum poterit, nisi simul sit firmum, Constans ac sædabile. Cometæ certo, ut ut ingentia videantur esse Corpora, nequaquam tamen pro mundo coævis, sed pro fortuito coalitis ac mox dissipandis exhalationibus habebantur ; donec motus, certis ac stabilibus adscriptos legibus habere observati fuissent a perititionibus Astronomis.

Sic igitur, cum Divus quoque Stephanus pro sagacitate ingenii sui, Magis vera cælesti illustratus lumine, velut e specula prospexisset : Regnum suum

in

in Ethnicismo haud fore perpetuum ; Tum ob insitum Videlicet : Christianis , quibus undique Cingebatur Paganismi odium ; tum etiam ob remotiorum gentium assiduas depopulationes a se se quam longissime remove molientium conatus : Studuit illud in Fide quam ipsemet suis in Decretis Catholicam nominat , tamquam Lapide angulari fundare. Quo nimirum : & odia confinium Christianorum in Charitatem mutuam , & dissitarum Nationum metum ac sollicitudines , in securitatem & pacem communem converteret.

Haud ignarus, sine dubio factorum, quibus Majores sui his in Regionibus jaſtabantur: Ut nec Dux Bamberus cum suis plusquam decies centenis millibus Scytharum, neque Rex Atila, infinito prope armatorum Comitatu semper stipatus efficere una cum posteris suis potuerint, quo vel Sæculare utriusque simul Imperium in Panonia continuarent. Qui si Christiani fuissent: illud (non temere dixeris) ad Gejzæ usque tempora erant prorogaturi: prout ad Octavum usque inde Sæculum jam produxit idem, Christiana Natio Hungarica. Quæ tamen ipsa, ante susceptam Religionem Orthodoxam adeoque ante Sacerdotia Catholica, pro barbara habebatur. Ut adeo Epocham felicitatis Reip. & morum in gente nostra cultiorum eandem, quæ Piarum Foundationum fuerit, exſi-

existisse, nisi rerum domesticarum ignari velimus videri, agnoscamus est necesse.

66.) Ii vero inhumani insuper illius vitii, a quo bruta etiam animantia, naturæ quidam retrahit instinctus; ingrati dico Animi, jure rei arguuntur: qui sua eo conferunt Consilia, ut bonorum Ecclesiasticorum abalienationes, ac vel diminutiones, aut proventuum sequestrationes Principibus persuadere nituntur.

Conjiciant hi quæso oculos vel in montem Pannoniæ, & suspicient profecto, in eo quemdam quasi equum Trojanum, ex quo ad omnem Barbariem non infidelitatis modo, verum & ignorantia (sanctus enim Gerardus erat primus, qui scholas in Hungaria legitur aperuisse :) propulsandam, veluti Pugiles Sacri omnem armaturam Dei (Ut cum Apostolo loquar) induti prodiverunt.

Primi namque erant illi: (Benedictinos intelligo) gentis nostræ Apostoli; Patres certo, qui nos cælegerunt spirituales, in illis videlicet: Majorum nostrorum primitiis, tenellisque Christianitis plantulis, quas non solum fidei lumine illustrarunt, morumque Christianorum doctrina imbuerunt; verum etiam indeffessis laboribus: Sudoribusque suis, quin & profusione sanguinis excoluerunt, irrigarunt, fecunda-

cundarunt. Idem tamen nunc proh dolor! e Canobiis suis expulsi, bonis spoliati sunt. Qui esto post primos illos labores, nihil bonorum in publicum contulissent (contulerunt autem plurima) adhuc tamen ob gratam temporum eorundem memoriam, Conseruandi fovendique erant! Restituendi ergo quamprimum sunt, ne turpis hæc ingritudinis macula, genti, nostræ, cui virtus gratitudinis quasi congenita habetur diutius adhærescat. Apud Turcas equidem ut ut vi Alcorani, nulli privatarum Familiarum liceat, jure Hæreditario Dominia possidere: Proles tamen Mahometis, gens ab hac lege exempta, & esto is non nisi femellas reliquerit, nihilominus vel in his, gratum suum erga patrem ipsarum animum hodieque vult esse testatum: quod Ille, sectæ suæ Auctor existit.

67.) Pluribus adhuc esset mihi pro rebus & Personis Deo dicatis perorandum, nisi vereretur: ne eorum, quæ per acerbicatem pristini temporis sortem adversam subivere, Catalogum potius texisse, quam Rabulæ maledicta refutare voluisse videar. Ad reliquas igitur ejusdem criminationes; ac cumprimus §. 61. recensitas me confero censurandas. Ut quæ e diametro etiam opponuntur 1° bonis moribus, 2° Sacris literis, & 3° tranquillitati Reipublicæ. In ordine itaque ad 1. Referant, oro nobis Historici, Ge-

ographi, & qui orbem terrarum peragrarunt, repererint ne, an legerint, aut ut minus audiverint existere gentem aliquam, non dico bene, sed vel non male moratam, quæ suos Sacerdotes tam inhumane, ac barbare tractet, quemadmodum Catholicus iste (ut se fert) declarator? Christi equidem Domini effatum est: *Qui vos audit me audit, & qui vos spernit me spernit, qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.* Luc. 10. 16. Hinc est quod Sancti Patres doceant: Nec Christianos esse, nedum Catholicos, qui Christi Sacerdotes averfantur. Ut legitime inferas, hominem hunc ipsis adeo barbaris mage ferum, ac inurbanum esse. Cæsarem olim appellavit Apostolus, sic injuste, & sine causa impetitus. Ego autem ad Ij SS. & OO. provoco: quo apud SSmam suam Mattem intercedere velint: pro oportunitis videlicet: remediis, quibus gentis nostræ existimatio, hac etiam parte vindicetur.

Nec domi modo, verum etiam apud exterarum nationes, quæ lectis tam infamibus, quales passim prodeunt libellis, intellectoque eo, quod Auctores eorum apud nos impune grassentur, Patriam nostram adhuc incultam esse judicare possent? Quod Anglicam quoque hoc ipso tempore attentam reddidit, quantum videlicet: ad famosos attinet libellos, Borussiamque etiam ad ponendum iisdem modum excitavit.

Res

Res alioquin hæc etiam conscientiz est: non solum propterea, quod statum Ecclesiasticum apud plebem in odium, & vilipensionem adducat, adeoque immi-
nuat fiduciam populi erga suos Pastores, immo, & aversionem ab illis causet, ac consequenter, gran-
dia ponat salutis æternæ impedimenta, ad quæ remo-
veda singuli tamen Catholicorum pro viribus obligan-
tur, verum etiam quia ex se Scandalosa est, adversa
que fronte pugnat cum Sacris litteris, nec veteris
solum Testamenti ut ex præfixis huic opusculo texti-
bus clare patet. Sed & novi; Evangelico enim Te-
stimonio credimus. Ordinem Sacerdotalem, veluti
novæ legis Sacramentum a Christo Domiuo esse in-
stitutum. Docere itaque: Sacerdotium vi sui ordi-
nis, & Characteris *non posse non esse noxium Reipubli-*
cæ, est ipsum adeo Institutorem blasphemare, tantoque
graviori crimine istud, quanto certius est? ipsum hunc
Institutorem, Sacerdotem esse, & quidem in æter-
num, secundum ordinem Melchisedech.

68.) Si diceret: Non esse licitum, ut Sacerdotes
tractent negotia sæcularia, res pateretur aliquas exce-
ptiones, & explicationes, ac signanter illam: *Nisi*
ipsum Reipublicæ Systema istud requirat, Prout requi-
siverat: Israelitarum ex Ægypto recenter egressorum
Theocratia, in qua nimirum: Moyses; & exercitus
Ducem, & supremum causarum Judicem, & Politicæ

Magistrum ageret: Quem si prætera Sacerdotem quoque fuisse negares, rudiratem profecto tuam Claro nimis proderes indicio.

Ut qui ingores vel illud Psalmi 98. *Moyſes & Aaron in Sacerdotibus ejus, & Samuel* (qui tamen ipſe ſimul judex eſſet: *inter eos qui invocant nomen ejus.* Multo autem magis peregrinum ac hospitem te eſſe manifeſtares. in Sacris literis: Si te lateret: etiam Machabæis fuiſſe ſummos Principes, una ac Sacerdotes. Sed quid opus eſt ad detegendam Rabulæ hujus ignorantiam: veteris Teſtamenti exemplis abuti, quem hodiernus quoque, nobiſque Vicinus Imperii Germanici ſtatus Intuitu trium Electorum, aliorum Principum Eccleſiaſticorum, utramque Remp. feliciter gubernantium, ob ſuum hoc dictam it atemere prolatum, proprio ſuo Idiomate: *Eſels Koſſ.* Eſſe, rotunde pronunciarent. Ut quem ipſa adeo prima ac fundamentalia Imperii Germanici Principia laterent, aut qui Gubernii ejusdem formam, qua orbis nullam habet firmiorem ac perfectiorem evertere vellet, ſublatis etiam tribus primariis illius Electoribus Quotamen ipſo adhuc magis aſininum eſt aſſerere: Ipſum adeo ordinis Charactrem, eſſe inconponibilem cum felicitate Reipublicæ, iſtud enim ſi quod aliud non ſolum ultra fidem; verum etiam ultra modum exorbitans, quin & delirans Hyperbole, nec tam emetiens, quam e mentibus ſuperjectio eſt.

Ne

Ne quis autem putet, hæc per auxilium dicta esse, en verba ipsius Rabulæ. Satyram suam concludentis sequentibus sententiis: *Veneramur inquit: scientiam, indaginem, Beneficentiam, & virtutes Baryanianas, & Kolonicianas. Statibus tamen & OO. Regni proponere qua Status debemus, summas quoque virtutes, & talenta, si Sacerdotio Romano nexa sunt, in felicitatem status non tam peccare, quam semper peccare debere.* Egi de his enormitatibus jam alias etiam ac signanter §. 9. Sed obiter tantum, nunc vivam earundem do effigiem. Memini me legere: Priscorum tempore Romanorum: accidisse ut Filius Judicio sisteretur, qui Patrem interemisset, Judicem vero delatoribus pro comparitione terminum præfixisse: 100. dierum, quibus lapsis dum iterum iidem adfuissent, rejecti fuere ad 100. hebdomadarum inrervallum, terio autem comparentibus Menses, omnino centum iudex præstituit.

Indicare volens: Parricidium, hoc grave adeo crimen esse, cui par poena inter leges 12. Tabularum haud, reperiretur. Quamvis autem prærecensitæ criminationes legem habeant, cujus dictamine puniri possint, quin & debeant, in eo nihilominus symbolizant cum priore facinore, quod sicut illud in Patris carnalis vitam, ita hæc in Patrum Spiritualium famam

famam, quæ cum Vita pari passu procedere dicitur, grassentur, Major tamen inter hæc similitudo est in eo, quod quemadmodum illud atrocitate suæ, legum vicerat severitatem, ita hæc, adeo falsa, & mendacia sint ut nullum reperiant objectum, in quo verificentur, cum nemo sit mortalium tam malus, qui nequeat in aliquibus esse bonus, adeoque publico, ea saltem parte, non sit necessario noxius, soli cacedærones sunt, quos Sacræ literæ: *homicidas a principio, & mendaces, immo Patres mendaciorum pronuntiarunt*: Ut proinde Rabula ipse se hinc similem fecerit illis, ejusmodi mendacia effutiendo, quibus nec Dæmon majus produxerit: dum nempe: *Sacerdotes Romanos, vi ipsius characteris: in felicitatem status non tam peccare, quam semper peccare debere affirmavit.*

Quibus autem de causis istud? audiamus: Quia inquit ille: pag. 41. & 42. *Cum Sacerdotium illud careat hæredibus propagativis, necesse est: amore quoque Patriæ idem destitui. vah stolidam illationem!* Cui merito accinas illud Horatii in Arte:

Parturiens montes, nascetur ridiculus Mus!

69.) Omnis ne itaque qui caret hæredibus propagativis, hoc ipso caret etiam amore Patriæ? aut plane evadit noxius Reipublicæ? Quid igitur sentiendum est: de eunuchiis, vel aliter impotentibus ad generandum

dum? Quid de sterilibus, aut quomodocunque improlibus? omnes ne hi noxii sunt Republicæ? Si ita? ergo: Julius quoque Cæsar, & Augustus Imperator ac subinde Martianus quoque cum sua Pulcheria Quin & S. Henricus, nostræ promotor felicitatis, pestis erant Romani Imperii? cum nemo eorum reliquerit post se hæredes propagativos. Milites equidem longe plures moriuntur cælibes, quam Romani Sacerdotes numerentur in universa Ecclesia. Anne illi etiam peccarunt in Patriam, pro qua vitam & sanguinem devoverunt? aut saltem Principes, qui eorundem Matrimonia prohibuerunt?

Quæ quidem prophana sunt exempla, eo tamen sine præmissa, ut obstipa mens Rabulæ sensim attollatur ad altiora capienda, cum *alii non omnes capiant verbum istud*: Matth. 19. 11.

En itaque: Christus Dominus Magister noster; qui ut ut approbaverit conjugium, imo, condecoraverit quoque illud, in nuptiis Canæ Galilææ; Virginitatem attamen, ac Calibatuum impensius commendavit: Nec verbis solum verum etiam exemplis, ut qui licet Matrem habuisset desponsatam viro; Eandem inhiominus Virginem esse voluerit, Ipse etiam cælebs; quatenus videlicet: Vitam duxerit ab omni conjugio liberam. Neque passus sit ullum Apotolo-

rum post electionem, rei uxoris operam dare. Ut adeo inconceptibile videatur: reperiri Christianos, qui cum magni faciant eos, quos Salvatoris nostri mansuetudinem, patientiam, humilitatem, obedientiam cæterasque virtutes morales vident pro posse æmulari: illos tamen, qui summi Ejusdem Sacerdotis: Puritatem, ac continentiam, quantum quidem homini fragili de Cælo datur, imitari satagunt, diis deovent. Ut ut si vel a limine Sacras salutarunt Litteras, Castitatem perpetuam consiliis Evangelicis accenseri nequeant ignorare.

70.) Sed esto ne verbum de eadem exstaret in Evangelio, Ad suspiciendum tamen adhuc in Sacerdotio cælibatum usque - quaque sufficeret: Eundem in Christo Domino, qua Homine, ita resplenduisse: ut oculos, quibusvis etiam carnalibus voluptatibus gravatos debeat perstringere: Ac per se insigni decore sit Ecclesiæ: habere membra, in hac etiam virtute Christum Dominum Imitantia, nedum ut propterea Sacerdotes nostri infamentur. Rabula tamen iste ad æstimandum cælibatum, his adeo non movetur: Ut potius tertia fere sui opusculi parte in eo occupetur ut Sux Matti SSmæ persuadeat: Legelata santiendum esse; quemadmodum Mrtrimonium mixtorum, ita prolium, in qua, Parentes volent Religione educandarum omnimodam libertatem, cum tamen utrumque istud

istud illicitum, ac damnosum esse constet inter omnes qui de hac materia, penitus agunt.

Eo solo inter illa discrimine intercedente : quod alterum hoc: de prolibus in sequiori Religione educandis membrum (utpote intrinsece malum) nullis ; prius vero illud, non nisi gravissimis de de causis queat Cohonestari.

Quas inter certo non est illa, quam Rabula pag. 32. allegat sequentibus verbis. *Privata deinde nostrorum Catholicorum fors desiderat ; ut nobis- Matrimonionia cum Reformatis, & Augustanis Familiis in eundis, modus omnimode facilitetur, quia apud hos fortunæ, & opes, nos autem ditioze nostri parte ad Magnatissimum desciscente, impares illis, & vere inopes sumus. &c.*

Hæccine ergo esse deberet illa ratio, quæ disparis Religionis conjugia, inter nobiles Hungaros cohonestentur ? Quam nempe: ipsi adeo ignobiles pro inhonesta, & turpiter quæstuosa habent, ut nemo sit vel colonorum frontis honestæ, qui, esto fors reipsa istud faciat, videri, tamen a se fieri etiam velit; nedum ut profiteatur (quod Rabula hic effrons facit) nuptias nempe filia suæ Vænum esse

expositas, pretio liceri, sordido denique quæstu opibus esse procuratas, idque si non alio fine, at saltem ad evitandum popularem illum Sarcasumum.

Szereti erszényét, de nem a személyét.

Quem jam olim ita ingeniose expressit Horatius Lib. 1. Epist. 6.

*Scilicet: Uxorem cum dote fidemque & amicos,
& genus & formam, Regina pecunia donat!*

Quivis profecto nobilis Achtholicus opibus valentior (si modo simul vir cordatus sit) hoc argumento deterrebitur potius, quam ut moveatur ad filiam suam Mediocris fortis nobili Catholico elocandam. Esto enim in conjugio tali nulla inesset prohibitio, in motivo tamen appareret turpitude:

Officium videlicet: Naturæ, a Deo institutum, a Christo Domino Consecratum, ab Apostolo honorabilis Nomine Conunbii laudatum, immo etiam Magni titulo: & quidem in Christo, & Ecclesia Sacramenti Condecoratum: propter pecunias & bona transitoria amplecti, quæ ob individuum illam Vitæ societatem, Juris jurandi Religione firmatam, si res ferat, etiam deferenda forent. Sacro - Sanctum certe conjugale Vinculum, nunquam ob perituras

ineundum esse divitias, Cuivis, præsertim vero personæ Nobili, ingenuus ipse persuadet animus,

Ex quibus Lector quoque etiam mediocris perspicaciæ clare intelliget: Rabulam ejusmodi abuti argumentis, quæ causæ suæ adversentur quod Tullius non nisi imprudentium Advocatorum proprium esse pronuntiavit.

71.) Rabulam tamen fato hoc sinistro, ut alias persæpe, ita in præsentī instituto, vice jam altera abreptum esse, luculenter probat illud: Quod cum pro Matrimoniis mixtis mordicus depugnet; educationem nihilominus prolium Religionariam iis inter conjuges incommodis inevitabiliter laborare ostendat, quæ sola sufficere debeant, ad eadem matrimonia penitus prohibenda, Systema certe quod pag. 34. pro leninendis his malis suggerit, auget potius, quam imminuat calamitates parentum disparis Religionis, ut rem vel obiter inspicienti patebit. Quod proinde in postremis comitiis quoque art. 26-§, 15. reprobaturum est.

Legimus quidem in Sacris literis. 1^a nempe ad Cor. cap. 7. a Paulo indultum fuisse fidelibus cum persona infideli, seu non Baptisata inire connubia, semper tamen ea lege, ut proles utriusque sexus in conjugis fidelis Religione educarentur, istud enim significat.

nificant etiam verba : *Sanctificata est mulier infidelis, per virum fidelem, alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem Sancti sunt.* Ibid ; Quod etiam Cap, *Ex literis* de Conver. Infid. aperte mandatur.

Ne dicam : in ejusmodi Matrimoniiis nullam tum intercessisse Communionem in Sacris, siquidem infidelis : incapax fuisset Sacramenti, quam in mixtis de quibus agimus Matrimoniiis reapse intervenire laudatus etiam articulus §. 16. aperte docet. Quod tamen ipsum est, maximum hujusmodi Matrimoniorum declinandorum motivum. Sed de his jam fors, diu nimis, & multum (revertendum igitur est eo, unde calamum abstraxit materie conexio.

Probandum denique quod §. 67. seqq. assumptum fuerat : Rabulam, nempe : in Municipales quoque leges graviter commisisse, Ejusmodi nimirum : Criminationibus, quæ (essent & Pacis publicæ perturbativæ, & discordiarum in Regno seminatrices, ac signanter : unius ex 4. statibus suppressivæ.

Quid enim per exaggerativam illam, & ordini Ecclesiastico afflictam, Domi Romæque potentiam, late patentem dominationem, violentum agendi modum, insitam ad omne bonum publicum inhabilitatem? Quid inquam : per atrociam hæc, & Sacrilega dicteria ; aliud intenditur, nisi ut Clerus Romanus veluti Reip. inutilis imo
&

& noxius, instar fucorum ex alveari ejiciendorum vilipendatur, immo, & aboleatur, substitiundo ne fors (Si Superis placet) in ejusdem locum: præclaros custodes ovium (ut ajunt) lupos: De quibus nihil aptius dixeris illo Horatii:

Fenum habet in cornu longe fuge! &c.

Quod Párispápai ita Vertit:

Dühös, és mást Veszto

Amitó, Hitetö.

A Köz mondásba pedig Magyarúl ennyit téfszen:
Meg ód magad, mert meg öklel.

72.) Quod si quæras quonam jure istud actitem? Repetam, quæ jam alias etiam non semel dixi: Non par pari, *Költőn helyében Költőnt* advan, sed præcise tollendi publici Scandali, & necessariæ defensionis causa contra injustum aggressorem, illum nempe, qui posteaquam declamatoris hujus liberculum in Hungaricum convertisset; de suo, quasi mantissæ loco, tria Rhytmorum superaddidit fragmenta, reipsa totidem maledicta, & quot Carmina tot crimina, quorum primum si quidem jam superius: §. 41. & seqq. refutatum habeatur; duobus reliquis suum cuique jungam additamentum, dignum quasi patella operculum. Hungarus itaque Cornupeta, sic boat:

Nem

*Nem volt, nintsen s nem lesz oly szörnyű gonofzság
 Mellyet nem tett, téfzen s tehet a Szent papfág addo ego:
 Luther, és Kalvinus, ebben nagy bizonság.*

Pergit porro idem sic mugire:

Ezt Kerüld! fekete s hosszú a ruhája

Igy szól Juvenalis 's egy Zászlós Úr szája.

Scribere debebar:

— — — — *S egy hazug Úr szája.*

Verfum enim istum in Juvenali frustra quæsieris sed apud Horatium, L. 1. Sat. 4. v. 85. inveniuntur sequentia: *Hic niger est, hunc tu Romane caveto* Ubi tamen nulla longæ vestis fit mentio. Ita nempe: Lacinias unde unde petitas assuunt suis argumentis mali hi Veteramentarii, ut per ea illuddant Sacerdotio nihil pensi habentes, verane sint, an falsa, quæ contra Clerum effutiant, modo famam ejus, & estimationem apud omne hominum genus imminuant (& si fieri queat) bonis, honoribus, ac ante omnia primi status prerogativa privent. Quodque caput rei est: ut apud sanctum Mattem SS nam in gravissimam eosdem adducant suspicionem, quasi *Regiæ ejus Potestatis circa Sacra hostes!* Et hoc non sit, peccasse in pacem communem? non sit seminasse discordias? Non sit perturbasse Regnum ac signanter contra unum eusdem statum publicum se se erexisse? Quando vel

Able

Ablegatos Diatæ contumeliis , lædere nostris legibus
cautum habetur.

73.) Quæ dum auferendi communis offendiculi ,
justæque defensionis , ut jam sæpius protestatus sum :
Causa , volo esse prolata : te una Rebula mordacissime
moneo , & serio adhortor : primum quidem , ut sis
memor conditionis tuæ , imiterisque potius ; Publicanum
pænitentem , quam Zoilum maledicentem - tum autem ; ut
si verus id est : Stephaneus Hungarus , non autem
Helveticus , aut Augustanus es , discas tandem :

Quo loco sit habendus status Ecclesiasticus in Regno
Hungariæ , & quidem ex ipso Divo Stephano Rege
(si tamen tanto non sis indignus Magistro) Filium
suum Emericum , tum verbis illis , quæ opusculo huic
jam præfixi , tum etiam præcedentibus , ita docente -
Regium solum ornat ordo Pontificum : ac per hoc in Re-
gali dignitate tertium possident locum DD. L. 1. C. 3.
Si quis igitur (pergit porro S. Rex) insanus importunita-
te improbitateque sua , Regem a recto proposito pervertere
tentaret , nullisque remediis mitigari posse visus fuerit ,
licet obsequiis aliquibus sit necessarius , abscindendus est.
Juxta illud Evangelii : Si pes , manus , aut oculus
tuus scandalizat te , erue & propjice abs te. Hactenus
Verba Proto Regis nostri DD. L. 2. C. 1. §. 4.

74.) Opponamus jam illa , Verbis Rabulæ : Absit enim

nim ut Sanctum Proto-Regem nostrum, cum peste hac & labe conferam, Nihil namque comparandi, sed mere disparandi causa proferam, ut nempe: Contraria juxta se posita, magis elucescant.

Primo itaque Pontificum ordo a Rege pro ornamento solii Regii pronunciatur. Ab hoc homine contra pro detrimento ejusdem, & Regiæ Potestatis periclitatore proclamatur

Secundo Rex Sanctus: Sacerdotes, veluti humani generis Custodes, ac Divini Sacramenti dispensatores a Deo Constitutos esse declarat. Hic ab opposito: veluti humanarum Divinarumque legum everfores traducit.

Tertio A Parente Rege, Filio Regio Custodiendi, sicut pupilla oculi iidem comendantur, & usque a deo pro utilibus, ac necessariis Reip. Personis (ut pote plus omnibus Laborantes) habendi judicantur: Ut potius Rabula, & infani Nebulones ejusmodi, qui ipsos persequuntur; esto Consilarii Intimi, & Ministri Aulici, iique de cætero fors proficui, immo & necessarii censerentur; nihilo-secius abscindendi, ac projiciendi forent Idque sine ulla mora & dilatione: membrum siquidem Carcinomate correptum quantocyus:

Ense recidendum est, ne pars sincera trahatur-

Ovid in Meta

INTI.

INTIMATUM REGIUM DE LIBERTINISMO

MARIA THERESIA

§. 74. **S**erenissime &c. Ex quo magno cum animi nostri moerore intelligere debeamus: damnatum Libertinismum, seu abominandam de sacra Religione, ac ejus Mysteriis, pro cujusque arbitrio sentiendi Libidinem, in animis multorum jam ita invaluisse; ut palam & publice, sacrae Religioni explosivis passim verbis & Sermocinationibus, impudenti audacia summaque temeritate, illudere non erubescant. Hinc ut DEO; per quem ipsi etiam Reges regnant, & ad cujus amplificandum honorem, & augendam Sanctissimi Nominis Gloriam omnis rationalis Creatura est condita, efformataque: sua majestas. Ipsi vero per eundem instituta & per Apostolos progata verae Fidei, quae non modo Rerum publicarum Basis & fundamentum, verum etiam tam temporalis, quam aeternae Felicitatis fons & Scaturigo est) sua Integritas & Veneratio constent: Dilectioni & Fidelitatibus vestris, hisce benigne ac serio committendum esse duximus, quatenus tam sibi Subordinatis, ac subalternis officiis suis cum extenta harum perlectione, quam & Universis Regni Comitatus & Districtibus separatas portas habentibus, abrupta omni mora supremo nomine nostro declarare noverint: Benignam eamque
abso-

absolutam voluntatem nostram esse, ut damnabilis hic Libertinismus & Indifferentissimus, ubique Locorum penitus & effective ex animis haminum eradicetur, DEO e converso omnipotenti, mysteriis item sacrae Religionis debitus cultus, honos, & veneratio tribuatur. Huncque in finem omnes eos, qui huic crimini, stimulo propriae conscientiae semet irretitos esse sentiunt, ad instantaneam sui conversionem ea ratione serio praemonitos esse velle, quod, si ab hocce damnato errore, non statim recesserint, tales non secus atque illi, qui in hunc praeter omnem meliorem expectationem nostram, nefors adhuc prolaberentur, Poenae pro gravitate ipsius Criminis statuendae profus exemplari, indispensabiliter subiiciendi, nec minus tales etiam: qui procacibus, scandalosis, & temerariis hujusmodi fermocinationibus intererunt, neque Authores harum rerum, competenti Jurisdictioni illico detexerint, exemplari aequae poena afficiendi sunt. Cautum nihilo minus una esse velimus: ne quis sub gravi Responsionis onere, hac via ad alios injuste criminandos & deferendos quaqua ratione abutatur,

Ulterius quoque clementer statuimus & districtim praecipimus, ut Possessores Librorum, qui seu amplectendo damnato huic Libertinismo, ac Indifferentismo viam quodammodo sternunt, seu ipsis mysteriis fidei illudendo Religionem explodunt, tales Lib-

ros intra spatium octo dierum a die Publicationis præsentium computandum, ipsi comburere teneantur, siquidem casu in contrario, quæcunque demum persona illa fuerit, apud quam ejusmodi libri deprehendantur, aut quæ alios quospiam tales libros habere & saltem legere, vel plane huic damnabili errori adhærere certo sciverit, eosque actutum non indicaverit, ipso facto illi, qua ipsi huic scelerei implexi puniendi venient; pœnæ, absque ullo sexus discrimine sit subjienda.

Pro finali demum: Superiores cum primis & reliquos jurisdictionatos magistratus, sub incurfu indignationis nostræ Regiæ, etiam sub amissione officii, hoc in passu muneris, obligationisque suæ ea ratione commoneri volumus, ut iidem ejusmodi DEO exosos homines non tantum diligenti cura observare, verum etiam eosdem pro demerito suo, condigna quoque pœna afficere noverint, nullatenusque intermittant.

De reliquo &c.

Datum Viennæ Austriæ, 3ie 3. Mensis Maji. Anno Domini 1767.

Addo hic Coronidis loco. Ex hoc Intimato manifeste sequi: Libertinismum apud nos damnatæ hæresisse accensendum: præsertim cum eundem, dimidio ante hoc Decretum Anno prius prædamnaverit etiam Clemens XIII. Brevi suo Apostolico, quod incipit: *Christianæ Reip. salus &c.*

Certum autem est: sententiam, quæ negat: U-

nam fidem salvificam. Speciem esse Libertinismi prout Superius §. 29 seq. ostensum est. Cum itaque, Ipso etiam Rabula allegante, DD. Protestantes: eundem articulis suæ Sectæ adnumerent, periculum sane præsentissimum adeunt; ut si non pœnam legalem damnatæ hæresi adhærentium incurrant: Tolerantiæ certo privilegio priventur, utpote: eodem ultra Limes Confessionis suæ, cum cujus solius Articulis Anno 1606 primum subreperunt, abutentes.

Neque enim putent se ita adhuc in Hung. pede firmo stare, ut cadere non possint, utpote pura gratia Regia sustentati, & nec ab illa quidem per approbationem, Sed per meram exercitii Religionarii patientiam. Quis namque vel Protestantium paulo perficiatiorum sibi persuadeat: dogmata sibi propria, qualia sunt: *De Cœna, de Libero arbitrio &c.* a Rege Apostolico & Catholicis Regnicolaribus approbari posse? Cum eo ipso fierent Acatholici. Toleratur igitur externum ipsorum exercitium cum reprobatione pravorum dogmatum, ad eum fere modum quo Jure Civili tolerabatur olim simplex fornicatio, quatenus non puniebatur; quin tamen peccatum ipsum approbaretur.

Quare si Rabula his Clientibus suis ad extremum (ut minus) Consultum volet (adhuc enim obfuit semper) sequatur illam saltem Advocatorum Regulam; qua jubentur: imminentis periculi suos admonere causantes, quo aliis Juridicis juventur si possint remediis. Adhörtetur denique DD. Protestantes: ut quantocyus renuntient doctrinæ: fidem non unice Salvificam adstruenti; adeoque omni Libertinismo nisi malint: se se obnoxios reddere præter alias pœnas, etiam iis, quæ in prælaudato Intimato intentantur.

INDEX RERUM NOTABILIORUM.

1. Conventus Catholici Vindiciæ, pag. 12. 17.
25. 47.
2. Nomen & Character Rabulæ. pag. 18. 96. 112.
3. Operis instituti ratio pag. 17. 19. seq.
4. Religio Rabulæ in dubium vocatur. pag. 22.
5. Catholicorum a Sacro illo Conventu se absentantium Intentio excusatur pag. 23. seq.
6. Religionem præferendam esse Carni & sanguini, etiam Matthiæ Corvini exemplum docet. pag. 24. seq.
7. Principium illud : *Nos prius esse Hungaros quam Religionarios examinatur.* pag. 34.
8. Schismatis accusatio retorquetur in Accusatorem pag. 26. §. 13.
9. De Status intra Statum efformatione differitur. pag. 28. §. 15.
10. Rabula suspectum se redit : de Gallorum fanatismo, moderna eorum levitas redarguitur. pag. 38.
11. Et Machinatio Regibus metuanda esse censetur. pag. 40. 64.
12. Juramentum, sic dictum : Nationale a nostris præstitum ; legibus adversari notatur. pag. 31. seq.
13. Acatholicos compelli posse intrare, & D. Stephanus pag. 41., & alii Reges docuere. pag. 57. seq.
14. Quidnam sit : Constitutionibus Regni contrariari, explicatur. pag. 43. §. 24. seq.
15. Ad valorem legum quidnam apud nos requiratur, indicat. pag. 44. seq.

16. Sensus Clausulæ : *Contradictionibus Dominorum - - non obstantibus*, exponitur. pag. 46. seq.
17. Tolerantiæ limites circumscribuntur. Ibid. & 125. seq.
18. *Fidem Salvificam unicam esse*, argumentis etiam (ut dicitur) ad hominem probatur. a pag. 48. ad 53.
19. Libertinismum esse crimen publicum evincit. pag. 55. §. 32. & pag. 125. seq.
20. Eundem pro seditionum incentivo, non immerito habendum esse monet pag. 62. §. 37.
21. Exploditur dictum illud : *Quid quid libere recipitur, potest etiam Libere dimitti*. pag. 57. & 63.
22. Acatholicos privilegiis Sæ Coronæ, per meram tolerantiam gaudere palam facit. pag. 60. §. 35.
23. Apostasiam, nulla legitima ratione posse dici liberam, immo crimen publicum esse patet exp. 65.
24. Potestatis Regiæ defensores, Ejusdem hostibus opponuntur. pag. 68. seq. & pag. 83. §. 51.
25. Larva Philautiæ Protestantibus dextrahitur. pag. 71. seq.
26. Veram Reip. pacem, in diversitate Religionum inveniri : adynaton esse perhibet, pag. 72. & 80.
27. Unde, eam serio quærentibus, una communis Religio amplectenda, infertur. pag. 75.
28. Quæ nam autem illa esse debeat, determinatur pag. 76.
29. Libertas Religionaria Catholicorum in Anglia & Hol. Umbra est; ad Libertatem Protestanticam in Hungaria, ut videre est. p. 77.

30 Titulus: *Dominantis Religionis*, Soli Romano Catholicæ competere, multifariam ostenditur. pag. 78.

31. Cladis Mohacsianæ causâ, in Zápolyam, novo etiam argumento Confertur. pag. 81 seq.

32. Idea Rabulæ: de Potestate Principum sæcularium circa Sacra reprobat. pag. 84. seq.

33. Substituta eidem vera Regum Hung. potestatis Imagine. pag. 88. & 91, seq.

35. Scholasticorum vero de Limitibus ejusdem Potestatis disputationes, silentio prætereundas esse svadetur. pag. 88.

36. Cui peculiaris quoque observatio, de Bulla Sylvestrina Subjicitur. pag. 89.

37. Calumniæ, & criminationes Rabulæ in Clerum congestæ, sub unum conspectum, quo earum indignitas magis appareat, ponuntur. pag. 94. seq.

38. Nonnulla Prælatotum de Hungaria bene meritorem gesta, summarie attinguntur. pag. 97. §. 62.

39. Sacerdotes præ Laicis plus laborare testatur ipse S. P. Rex noster. pag. 99.

40. Sublesta eorum molimina, qui Prælatos dignitatibus Sæcularibus volunt esse privatos deteguntur pag: 100.

41. Illorum vero vanos conatus, qui Bonis Ecclesiasticorum insidiantur, Manifestat. pag. 102. seq.

42. Ad Regni felicitatem plurimum conducere Ecclesiasticos Hung. esse opulentos clarum fit expag. 103. seq.

43. Culturæ Hungarorum, & Piarum Foundationum eandem esse initialem Epocham pandit. pag. 105.

44. Unde pro iisdem, ac Nomina im pro Benedi-
ctinis restituendis peroratur. pag. 106. seq.

45. Inignis Rabulæ ruditas, asserentis: Sacerdoti-
um esse incomponibile, cum Politicis dignitatibus,
traducitur. pag. 109. §. 28.

46. Extraordinaria ejusdem in Sacerdotes maledi-
centia, extraordinario pariter allato exemplo confu-
tatur. pag. 111. seqq.

47. Exerratio Rabulæ de Cælibatu, exemplis & do-
gmate Christiano emendatur pag. 112. seq.

48. Turpis a Matrimoniis mercatus removetur. pag.
115 seqq.

49. Mixtum inter Xianos Matrimonium secundum se
illicitum, prolium tamen ex eodem progenitarum, in
Fide Catholica educandarum obligatio necassaria esse
declatur. pag. 117. seq.

50. Rabulam, una cum suo Veriore Hungarico
in leges Patrias Commisisse: arguit. pag. 128. seq.

51. Seriam Rabulæ, de agenda pœnitentia ad-
hortationem continet. pag. 121.

52. Eadem debita erga statum Ecclesiasticum re-
verentia inculcatur. Ibid.

53. Sinistra de Sacerdotio Rabulæ sensa, Ipsius a-
deo S. Stephani judicio falsa; ac præjudiciola esse con-
vincuntur. pag. 122.

54. Intimatum Regium adversus libertinos promul-
gatum, per extensum refertur. 123. seq. addita illi
Coronaide. pag. 125. seq.

Pag. lin. Errata   Correcta.

12	16	Cujdem	ejusdem
15	7	hebendum.	habendum
19	6	do	de
—	17	peciem	speciem
—	18	fergo	ergo
—	22	Sud	sed
23	16	patinodiam	palinodiam
25	11	Fauçtori	Fautori
—	12	anta	ante
27	22	Aduciam	Audaciam
29	1	privatim	privatum
30	9	robis	nobis
31	2	1684.	1604.
33	19	13 ^a	Roma. 13 ^a
—	23	au	aut
36	1	proprin	propius
—	14	Pamata	Pœmata
—	16	nos	nos non
—	21	Papulum	populum
37	1	apparertium	apparentium
40	16	quod	quam
45	1	J.	Illorum
48	2	Adversanico	Adversario.
51	8	sublima	sublimia
55	17	protest	potest
58	22	post : Idololatria	pone : ad fidem.
62	25	Inficli	Infideli
63	15	omua	omnia
—	23	Vinculatus	Vinculatas
65	19	habantes	habentes
70	13	quæfio	quæfiro
71	9	advehiffe	adveniffe

—	10	inordinatæ.	inordinato,
73	8	post: Crescunt	pone: Discordia
75	16	Natione	notione
79	16	post: Patris, pone:	orthodoxi.
80	25	lutulenro	lutulento
83	15	pertribente	perhibente.
103	14	Valentores	Valentiores
104	24	Vera	Vero
106	21	Luminine	Lumine
110	15	it atamere	ita temere
110	17	emetieus	ementiens
103	3	Suæ	Sua
—	20	Aposolorum	Apostolorum
114	16	gravotos	gravatos
—	24	Matrimonium	Matrimoniorum.
120	8	post: istum pone:	prout hic stat.
123	6	Libirtinismo.	Libertinismo
124	13	Ctiminis.	criminis
128	4	post & pone:	§ 8. 125
129	11	peculiais	peculiaris.

Reliqua Corriget benevolus Lector.

